

İSRAİL'İN APARTHEID REJİMİ

FİLİSTİNLİLERE YÖNELİK İRKSAL AYRIMCILIK VE İNSANLIĞA KARŞI
İŞLENEN SUÇLAR

ÖZET

AMNESTY
INTERNATIONAL

Uluslararası Af Örgütü, herkesin içindeki insanlığı harekete geçiren ve hepimizin insan haklarından yararlanabilmemiz için değişim kampanyaları yürüten 10 milyon kişilik bir harekettir. Vizyonumuz, iktidardakilerin sözlerini tuttuğu, uluslararası hukuka saygı duyduğu ve hesap verdiği bir dünyadır. Herhangi bir hükümetten, siyasi ideolojiden, ekonomik çıkardan veya dinden bağımsızız ve esas olarak üyelikler ve bireysel bağışlar tarafından finanse ediyoruz. Dünyanın her yerindeki insanlarla dayanışma ve şefkat içinde hareket etmenin toplumlarımızı daha iyiye doğru değiştirebileceğine inanıyoruz.

© Uluslararası Af Örgütü 2022

Aksi ifade edilmediği müddetçe, bu belgedeki içerik Creative Commons (atıf, ticari olmayan, türetilmemiş, uluslararası 4.0) tarafından lisanslıdır. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode> izinler konusunda daha fazla bilgi için lütfen internet sayfamızı ziyaret edin: www.amnesty.org

Uluslararası Af Örgütü dışında bir telif hakkı sahibine atfedilen içerikler Creative Commons lisansına tabi değildir. İlk kez 2022 yılında yayımlanmıştır. by Amnesty International Ltd Peter Benenson House, 1 Easton Street London WC1X 0DW, UK

Kapak fotoğrafı: 18 Eylül 2018'de Gazze'nin kuzeyinde gerçekleşen bir protesto esnasında Gazze ve İsrail arasındaki tek geçiş noktası olan Erez geçidine doğru yürüyen Filistinli protestocular, 18 Eylül 2018.

© Said Khatib / AFP via Getty Images

İndeks: MDE 15/5141/22

Orijinal dili: İngilizce

amnesty.org.tr

AMNESTY
INTERNATIONAL

İÇİNDEKİLER

ULUSLARARASI HUKUKTA APARTHEID	6
FİLİSTİNLİLER ÜZERİNDE BASKI VE TAHAKKÜM KURMA KASTI	6
BÖLGESEL PARÇALANMA VE HUKUKİ AYRIŞTIRMA	8
HUKUKİ AYRIŞTIRMA VE DENETİM	9
ASKERİ YÖNETİMİN DENETİM KURMAK VE MÜLKÜSÜZLEŞTİRMEK İÇİN KULLANILMASI	9
UYRUK, İKAMET STATÜSÜ VE AİLE HAYATININ TANINMAMASI	10
AİLE HAYATININ PARÇALANMASI	11
DOLAŞIM KISITLAMALARI	11
SİYASİ KATILIM HAKKINA YÖNELİK KISITLAMALAR	12
ARAZİLERE VE MÜLKİYETE EL KONULMASI	13
AYRIMCI İMAR VE PLANLAMA POLİTİKALARI	16
FİLİSTİNLİLERİN İNSANİ GELİŞİMİNİN BASKI ALTINA ALINMASI	17
APARTHEID SİSTEMİ	20
İNSANLIĞA KARŞI İŞLENEN SUÇLAR	21
ZORLA NAKİLLER	21
İDARİ GÖZALTI, İŞKENCE VE DİĞER TÜRDE KÖTÜ MUAMELE	22
HUKUKA AYKIRI ÖLDÜRME VE CİDDİ YARALAMALAR	22
TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİN TANINMAMASI VE ZULÜM	23
GÜVENLİK GEREKÇELERİ VE BASKI VE TAHAKKÜM KURMA KASTI	23
SONUÇ VE TAVSİYELER	23

ÖZET

“İsrail bütün vatandaşlarının devleti değil... [daha ziyade] Yahudi halkının ve sadece onların ulus devleti.”

'Mart 2019'da dönemin başbakanı Binyamin Netanyahu tarafından çevrimiçi olarak yayımlanan mesaj

18 Mayıs 2021'de İsrail'deki şehir ve köyler ile işgal altındaki Batı Şeria ve Gazze Şeridi'ndeki Filistinliler işyerlerini, dükkânlarını, lokantalarını ve okullarını kapattı, inşaat şantiyelerini terk etti ve gün boyu çalışmayı reddettiler. Onlarca yıldır görülmeyen bir birlik sergileyerek gündelik hayatlarında karşılaştıkları bölgesel parçalanmaya ve ayrıştırmaya karşı koydular ve İsrail'in hep birlikte maruz kaldıkları baskılarını protesto etmek için bir genel grev yaptılar.

Greve, İsrail yetkililerinin, İsrail'in hukuka aykırı yerleşimleri genişletmeye ve Yahudi yerleşimcileri nakletmeye yönelik kesintisiz kampanyasının defalarca hedef aldığı Doğu Kudüs'teki Eski Şehir'e yakın bir Filistinli yerleşim bölgesi olan Şeyh Cerrah'taki yedi Filistinli aileyi evlerinden çıkarma planı yol açtı. Tahliye tehdidini durdurmak için Filistinli aileler sosyal medyada #SaveSheikhJarrah (#ŞeyhCerrahıKurtar) etiketiyle dünya çapında ilgi çeken ve sahada protestocuları harekete geçiren bir kampanya başlattı. İsrail güvenlik güçleri, protestolara Filistin muhalefetini bastırmak için onlarca yıldır kullandıkları aşırı güçle karşılık verdi. Barışçıl protestocuları keyfi olarak gözaltına aldılar, kalabalığa sersemletici ses bombaları attılar, onları aşırı güç ve pis su ile dağıttılar, Mescid-i Aksa'da ibadet edenlere ve yerleşkede toplanan protestoculara şok bombaları attılar.

Acımasız baskılar, İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nın geri kalanında ve Yeşil Hat (1967'ye kadar İsrail Devleti'nin fiili sınırları olarak bilinen, İsrail ve komşuları arasındaki 1949 Ateşkes Anlaşmaları'nda belirlenen sınır çizgisi) boyunca Filistinli İsrail vatandaşları arasında bir dayanışma dalgası yarattı. İsrail'de polis güçleri, toplumlar arası şiddetin patlak vermesinin ardından Filistinlileri Yahudi saldırganların örgütlü saldırılarından koruyamazken, Filistinli vatandaşlara karşı, barışçıl protestoculara yönelik keyfi toplu gözaltılar ve hukuka aykırı güç kullanımını da içeren ayrımcı bir mücadele yürüttü. Bu arada, 10 Mayıs'ta Filistinli silahlı grupların Gazze'den İsrail'e ayırım gözetmeksizin roketler fırlatmasıyla silahlı çatışmalar patlak verdi. İsrail bölgeye karşı etkili ön uyarı olmaksızın konutları hedef alan ve temel altyapıya zarar veren, on binlerce insanı yerinden eden ve diğerlerini öldüren ve yaralayan 11 günlük acımasız bir askeri saldırıyla karşılık verdi. Böylece, aslında İsrail'in uzun süreli hukuka aykırı ablukasının neden olduğu kronik insani krizi daha da ağırlaştırdı.

İsrail ve İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nda genel greve katılan Filistinliler için Doğu Kudüs, Gazze Şeridi ve Filistin'in şehir ve kasabalarının yanı sıra İsrail'de Yahudi ve Filistinli nüfuslara sahip “karma şehirler”deki bu ayrımcı ve baskıcı eylemler, İsrail'in bütüncül baskı ve tahakküm sisteminin farklı tezahürlerini temsil ediyordu—bu, bugün Filistinlilerin yaşadıkları birbirinden farklı kuşatılmış yerleşim bölgelerindeki statülerine göre farklı yoğunluk ve baskı düzeylerinde işleyen ve haklarını farklı biçimlerde ihlal eden, fakat nihai olarak İsrail'in etkili denetime sahip olduğu her yerde Yahudi egemenliği kurmayı ve bunu sürdürmeyi amaçlayan bir sistemdir. Protesto etmek için sokağa çıkarak birlik ve İsrail'in Filistin halkını parçalamasına bir karşı çıkış sergiliyorlardı. Bazı aktivistlerce aynı gün sosyal medyada yayımlanan bir manifesto, İsrail'in “[Filistinlileri] her biri birbirinden ayrı, her biri kendi farklı hapisanesinde yaşayan farklı toplumlara çevirmeye çalışan” uzun süreli uygulamalarını ve politikalarını kınadı.

Filistinliler yirmi yılı aşkın bir süredir İsrail yönetiminin apartheid olarak anlaşılması için çağrıda bulunuyor ve o bağlamda BM'de savunuculuğun ön saflarında yer alıyorlar. Zamanla, Filistinli insan hakları örgütleri ve daha yakın zaman zarfında bazı İsraili insan hakları grupları tarafından yürütülen araştırmalar, İsrail'in Filistinlilere yönelik muamelesinin daha geniş uluslararası bir düzeyde apartheid olarak tanınmasına katkıda bulunmuştur. Bununla birlikte devletler, özellikle İsrail'in Batılı müttefikleri bu çağrılara kulak vermekte gönülsüz davranmış ve İsrail'e karşı anlamlı bir eylemde bulunmayı reddetmiştir. Bu arada, apartheid karşıtı savunuculuk ve kampanya çabalarına öncülük eden Filistinli örgütler ve insan hakları savunucuları, çalışmalarının cezası olarak yıllardır artan İsrail baskısıyla yüz yüze kalmıştır. Ekim 2021'de İsrail yetkilileri, terörle mücadele mevzuatını, üç büyük insan hakları grubu da dahil olmak üzere önde gelen altı örgütü yasadı ilan etmek için kötüye kullanarak, İsrail yetkililerine ofislerini kapatma ve çalışanlarını tutuklama ve kovuşturma yetkisi vererek, Filistin sivil toplumuna yönelik saldırılarını daha da artırdı. Buna koşut olarak İsrail, apartheid ve Filistinlilere yönelik diğer ciddi insan hakları ihlallerini kınayan İsrail örgütlerini karalama ve itibarsızlaştırma kampanyalarına maruz bıraktı.

Uluslararası Af Örgütü, Filistinlilere karşı ayrımcı ve dışlayıcı İsrail yasaları, politikaları ve uygulamalarının uluslararası kamu hukuku ihlali, ciddi bir insan hakları ihlali ve insanlığa karşı suç olarak apartheid anlamına gelip gelmediğini belirlemek için giderek artan sayıda çalışmaya dayanarak, uluslararası hukuktaki apartheid tanımı çerçevesinde İsrail'in Filistinlilere karşı kurumsallaşmış ve sistematik ayrımcılığını belgelemiş ve çözümlenmiştir. Bunu, ilk olarak, İsrail'in demografi yolu da dahil olmak üzere İsrail ve İşgal Altındaki Filistin Toprakları genelinde hegemonyasını kurarak ve kaynakları Filistinliler pahasına Yahudi nüfusunun yararına en üst düzeye çıkararak, tüm Filistinlere baskı ve tahakküm kurma kastını saptayarak yapmıştır. Ardından, zamanla bu sistemi kurmak ve sürdürmek için ana araçlar haline gelen ve bugün İsrail'de ve İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nda Filistinlilere karşı ayrımcılık yapan ve onları ayrıştıran, yanı sıra Filistinli mültecilerin dönüş hakkını denetim altında tutan yasaları, politikaları ve uygulamaları çözümlenmiştir. Bu çözümlenmeyi, bu baskı ve tahakküm sisteminin temel bileşenlerini dikkatle gözden geçirerek yapmıştır: Bölgesel parçalanma; eşit uyrukluk ve statü tanınmaması üzerinden ayrıştırma ve denetim altında tutma, dolaşım kısıtlamaları, ayrımcı aile birleşimi yasaları, askeri idare kullanımı ve siyasal katılım ve genel direniş hakkına yönelik kısıtlamalar; arazi ve mülklere el koyma ve Filistinlilerin insani gelişimini baskı altına alma ve ekonomik ve sosyal haklarından yoksun bırakma. Ayrıca, Uluslararası Af Örgütü, bu baskı ve tahakküm sistemini sürdürme kastıyla Filistin halkına karşı işlenen belirli insanlık dışı ve zalimane eylemleri, ciddi insan hakları ihlallerini ve uluslararası hukuk kapsamındaki suçları belgelemiştir.

Uluslararası Af Örgütü, bu şekilde, İsrail'in, haklarından yararlanma imkanlarını denetim altında tuttuğu her yerde —İsrail ve İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nda ve Filistinli mülteciler bakımından— Filistinlilere bir baskı ve tahakküm sistemini dayattığını göstermiştir. Ayrıştırma, tümü Filistinlerin İsrail ve İşgal Altındaki Filistin Toprakları içindeki Yahudi İsraililerle eşit haklar talep etmelerini ve bunlardan yararlanmalarını engellemeyi amaçlayan ve böylece Filistin halkına baskı ve tahakküm kurma kastı taşıyan yasalar, politikalar ve uygulamalar aracılığıyla sistematik ve büyük ölçüde kurumsallaşmış bir biçimde yürütülmektedir. Bu baskı ve tahakküm, İsrail ve İşgal Altındaki Filistin Toprakları dışında yaşayan Filistinli mültecilerin evlerine dönme haklarını (yadsıyarak) denetim altında tutan bir hukuk rejimiyle pekiştirilmiştir. On yıllar boyunca, İsrail'in demografik ve jeopolitik kaygıları, İsrail, Doğu Kudüs, Batı Şeria ve Gazze Şeridi'nin geri kalan yerlerinin farklı bölgelerinin her birinde Filistinlilere yönelik politikaları farklı biçimlerde şekillendirilmiştir. Bu, bugün, İsrail'in denetim altında tutma sisteminin tüm bölgelerde homojen bir biçimde uygulanmadığı anlamına gelir. Filistinliler bu sistemi farklı biçimlerde tecrübe etmekte ve statülerine ve yaşadıkları bölgeye göre farklılaşan düzeylerde baskıyla karşı karşıya kalmaktadır.

Uluslararası Af Örgütü, İsrail'in bu sistemi dayattığı her yerde insan hakları ihlali ve uluslararası kamu hukukunun ihlali olarak uluslararası apartheid suçunu işlemiş olduğu sonucuna ulaşmıştır. İsrail'in neredeyse tüm sivil yönetimi ve askeri yetkililerinin yanı sıra hükümet ve yarı resmi kurumlarının İsrail ve İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nda Filistinlilere karşı ve bölgenin dışında Filistinli mültecilere ve onların soyundan gelenlere karşı apartheid sisteminin uygulanmasına katıldığını değerlendirmiştir. Uluslararası Af Örgütü ayrıca İsrail tarafından hem İsrail içinde hem de İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nda sürdürülen yasaklanmış eylem örneklerinin Filistin halkına yönelik sistematik ve yaygın bir saldırının parçası olduğu ve bu saldırı bağlamında gerçekleştirilmiş insanlık dışı ya da zalimane eylemlerin bu sistemi sürdürmek amacıyla işlenmiş olduğu ve hem Apartheid Sözleşmesi hem de Roma Statüsü'ne göre insanlığa karşı işlenen apartheid suçu kapsamına girdiği sonucuna varmıştır.

Bu çalışma, Uluslararası Af Örgütü'nün, İsrail ve İşgal Altındaki Filistin Toprakları'ndaki uluslararası insan hakları ve insancıl hukuk ihlallerine ilişkin kanıt toplayan onlarca yıllık masa başı ve saha araştırmasına, akademik çalışmalara ek olarak Filistinlilerin, İsraililerin ve uluslararası örgütlerin yayınlarına, tabandaki aktivist grupların gözlemlerine, BM kuruluşlarının, uzmanların ve insan hakları organlarının raporlarına ve medya makalelerine dayanıyor.

Uluslararası Af Örgütü bu çalışma boyunca Temmuz 2017 ile Kasım 2021 arasında araştırma ve incelemeler yürüttü. Araştırmacılar ilgili İsrail mevzuatını, yönetmeliklerini, askeri emirlerini, hükümet kurumlarının direktiflerini ve İsrail hükümeti ve askeri yetkililerin açıklamalarını kapsamlı biçimde inceledi. Uluslararası Af Örgütü, imar ve planlama belgeleri ve tasarıları, bütçe ve istatistikler, İsrail parlamento arşivi ve İsrail mahkeme kararları gibi İsrail hükümetine ait diğer belgeleri gözden geçirdi. Ayrıca Filistin yetkilileri tarafından yayımlanmış ilgili raporları ve istatistikleri inceledi. Araştırmaya, örgütün dünyadaki sistematik ayrımcılık ve baskı durumlarına yetersiz ilgi göstermiş olduğunun kabul edilmesinin ardından, Uluslararası Af Örgütü tarafından Temmuz 2017'de insan hakları ihlali ve apartheid suçuna ilişkin kabul edilen küresel politika kılavuzluk etti.

Uluslararası Af Örgütü, araştırmasının bir parçası olarak, Filistinli, İsraili ve uluslararası sivil toplum örgütlerinin (STÖ'lerin) temsilcileriyle, ilgili BM kurumlarıyla, hukukçularla, araştırmacı ve akademisyenlerle, gazetecilerle ve diğer ilgili paydaşlarla görüştü. Buna ek olarak, uluslararası hukuk konusunda harici uzmanlarla ilişki kurmak ve onlardan tavsiye almak da dahil olmak üzere duruma ilgili kapsamlı yasal incelemeler yürüttü.

Uluslararası Af Örgütü'nün bu konudaki çalışması, Filistin sivil toplumunu ve İsraili örgütleri, çalışmalarının giderek daha fazla tehdit altında olduğu bir dönemde İsrail'in Filistinliler üzerindeki baskı ve tahakkümünü sonlandırma çabalarında desteklemeyi amaçlamaktadır. Uluslararası Af Örgütü böylelikle İsrail'de ve İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nda ve Filistinli mültecilere karşı bir sistem ve apartheid suçu olarak işlenen kurumsallaşmış ayrımcılığın daha iyi anlaşılmasına ve tanınmasına da katkıda bulunmayı ummaktadır.

ULUSLARARASI HUKUKTA APARTHEID

Apartheid, uluslararası kamu hukukunun ihlali, uluslararası koruma altındaki insan haklarının ağır ihlali ve uluslararası ceza hukuku kapsamında insanlığa karşı işlenen bir suçtur. Üç temel uluslararası sözleşme apartheid'i yasaklar ve/veya açıkça suç sayar: Her Türü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme (ICERD); Apartheid Suçunun Engellenmesi ve Cezalandırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme (Apartheid Sözleşmesi) ve Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin Roma Statüsü (Roma Statüsü).

Apartheid Sözleşmesi, Roma Statüsü ve uluslararası teamül hukuku uyarınca insanlığa karşı işlenen apartheid suçu, insanlık dışı ya da zalimane herhangi bir eylem (esas olarak ciddi bir insan hakları ihlali), ırksal bir grup tarafından bir diğeri üzerinde kurumsallaşmış bir sistematik baskı ve tahakküm rejimi bağlamında, bu sistemi sürdürmek amacıyla gerçekleştirildiğinde işlenmiş olur. Bir tahakküm ve baskı rejimi, en iyi şekilde, ikinci ırksal grubu denetim altında tutmak amacıyla bir ırksal grubun diğeriye yönelik uzun süreli ve acımasız ayrımcı muamelesi olarak anlaşılabilir.

Bu yüzden, insanlığa karşı işlenen apartheid suçu, ciddi insan hakları ihlalleri, bir ya da daha çok ırksal grubun bir diğeri tarafından uzun süreli ve acımasız ayrımcı denetim altında tutulmasına yönelik bir rejim ya da sistemi sürdürme bağlamında ve buna yönelik belirgin bir amaçla gerçekleştirildiğinde işlenir.

Apartheid çerçevesi, bir ırksal grubun diğeri üzerindeki ayrıştırma, baskı ve tahakküm durumuna ilişkin uluslararası hukuka dayanan kapsamlı bir anlayışı mümkün kılar. Uluslararası Af Örgütü baskı ve tahakküm sistemlerinin hiçbir zaman özdeş olmadığını belirtmekte ve açıklamaktadır. Bu yüzden, İsrail ve İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nda uygulanan herhangi bir baskı ve tahakküm sisteminin, örneğin, Güney Afrika'da 1948 ile 1994 arasında uygulanan ayrıştırma, baskı ve tahakküm sistemiyle aynı ya da karşılaştırılabilir olduğunu öne sürmeyi ya da böyle olup olmadığını değerlendirmeyi amaçlamamaktadır.

Uluslararası Af Örgütü, İsrail'in kurumsallaşmış sistematik bir baskı ve tahakküm rejimi kurup kurmadığını ve sürdürüp sürdürmediğini belirlemek için İsrail'in Filistin halkı üzerinde nasıl denetim uyguladığına baktı. Ayrıca böyle bir baskı ve tahakküm sistemini sürdürmek kastıyla işlendiği takdirde insanlığa karşı işlenen apartheid suçu oluşturacak bir dizi ciddi insan hakları ihlalinin de göz önünde bulundurdu.

FİLİSTİNLİLER ÜZERİNDE BASKI VE TAHAKKÜM KURMA KASTI

1948'de kuruluşundan beri İsrail, Filistinlilerin sayısını en aza indirir, haklarını kısıtlar ve bu mülksüzleştirmeye karşı çıkma güçlerinin önünü tıkarken, bir Yahudi demografik hegemonyası kurmak ve sürdürmek ve toprak üzerindeki denetimini Yahudi İsraililer yararına en üst düzeye çıkarmak üzere açık bir politika izlemiştir. 1967'de İsrail bu politikasını Yeşil Hat'ın ötesine, o tarihten beri işgal altında tuttuğu Batı

Şeria ve Gazze Şeridi'ne kadar genişletti. Bugün, İsrail tarafından denetim altında tutulan tüm topraklar hâlâ Filistinlilerin aleyhine Yahudi İsraililere yarar sağlamak amacıyla yönetilirken, Filistinli mülteciler dışlanmaya devam ediyor.

Demografik amaçlar, başından beri İsrail mevzuatına ve politikasına kılavuzluk etmiştir. Filistinliler —ister İsrail'in içinde, ister daha sonra İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nda olsun— bir Yahudi çoğunluğun kurulmasına ve sürdürülmesine tehdit olarak algılandı. Yeni kurulan devletin demografisi Yahudi İsraililerin yararına değiştirilecekti; Filistinliler ise sürülecek, parçalanacak, ayrıştırılacak, denetim altında tutulacak, toprakları ve mülkleri ellerinden alınacak ve ekonomik ve sosyal haklarından mahrum bırakılacaklardı

Yahudi İsraililer, İsrail'in etkili denetimi altındaki topraklar üzerinde nerede yaşadıklarına bakılmaksızın, kendilerine devlet hizmetleri ve koruma aracılığıyla uzanan, İsrail hukukuna içkin ayrıcalıklı bir yasal statüyle birleşen bir gruptur. İsrail Devleti'nin Yahudi kimliği, yasalarında ve resmi ve ulusal kurumlarının uygulamalarında tayin edilmiştir. İsrail yasaları Yahudi kimliğini, bağlama bağlı olarak, dinsel, soya dayalı ve/veya ulusal ya da etnik bir kimlik olarak algılar ve ele alır.

Öte yandan, Filistinlileri ırksallaştırılmış Yahudi olmayan, Arap statüsüne sahip ve bunun da ötesinde diğer Yahudi olmayan gruplardan farklı belirli niteliklere sahip bir grubun parçası olarak değerlendirdiği için İsrail devleti Filistinlilere farklı davranmaktadır. Filistinli İsrail vatandaşlarına gelince, İsrail Dışişleri Bakanlığı onları resmen "İsrail'in Arap vatandaşları" olarak sınıflandırır. Bu, bir dizi farklı ve Müslüman Araplar (bu tasnif Bedevileri de içerir), Hıristiyan Araplar, Dürziler ve Çerkesler de dahil olmak üzere, esasen Arapça konuşan grubu tarif eden kapsayıcı bir ifadedir. Bununla birlikte, kamusal söylemlerde, İsrail yetkilileri ve basın (kendilerini genellikle Filistinli olarak tanımlayan) Müslüman ve Hıristiyan Araplara İsraili Araplar olarak atıfta bulunur ve onları İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nda ve ötesinde yaşayan Filistinlilerle ilişkilendirirken, Yahudi olmayan diğer gruplar için Dürzi ve Çerkes gibi belirli isimler kullanmaktadır. Yetkililer, İsrail'in Filistinli vatandaşlarını "(İsrail'i sık sık saldırılara maruz bırakan) Arap dünyasıyla ailevi, dinsel ve kültürel bağlarının yanı sıra muhtemel çifte bağlılıklarına yönelik kaygıyı göz önünde bulundurarak" askerlik hizmetinden muaf tuttukları için onları Dürzi ve Çerkeslerden farklı, münferit bir grup olarak değerlendirmektedir.

Mayıs 1948'de İsrail Devletinin Kuruluş Bildirgesi bir Yahudi devleti ilan etti. "Tüm sakinlerine sosyal ve siyasal hakların tam eşitliği" hakkını güvence altına almasına karşın, yazılı bir anayasanın yokluğunda kurucu belge işlevi gören Temel Kanunlarda bu hak güvence altına alınmamıştır.

1948 Bildirgesi, İsrail'i bir Yahudi devleti olarak tanımlarken, aynı zamanda tüm dünyadaki Yahudi halkına İsrail'e göç etmeleri çağrısında bulundu. 1950'de İsrail, tüm Yahudilere, Geri Dönüş Yasası uyarınca İsrail'e göç etme hakkını tanıdı; bunu 1952 tarihli Vatandaşlık Yasası uyarınca kendiliğinden İsrail vatandaşlığı hakkı izledi. İsrail yetkilileri bunu kısmen Holokost'un ardından Yahudileri yok etmeye yönelik başka bir girişimi önlemek ve dünyanın başka yerlerinde zulüm gören Yahudilere sığınak sağlamak için gerekli bir önlem olarak gördüler. Bu sırada, 1947-49 savaşı sırasında yerinden edilmiş yüz binlerce Filistinli mültecinin evlerine dönmesi demografik amaçlarla yasaklandı. Filistinliler üzerindeki baskı ve tahakküm sisteminin özü, "İsrail Devleti Yahudi Halkının Ulus Devletidir" ve kendi kaderini tayin hakkı "Yahudi halkına" münhasırdır ilkesini yücelten 2018 tarihli ulus devlet yasası ile açık seçik belirginleşti.

Koşut olarak, önde gelen İsraili siyasetçilerin yanı sıra kıdemli sivil ve askeri yetkililerin yıllar içindeki açıklamaları İsrail'in Yahudi demografik çoğunluğu kalıcı hale getirme ve Filistinlilere baskı ve tahakküm kurma kastını doğrulamaktadır. 1948'den bu yana, siyasal bağlarından bağımsız olarak, İsrail'in kimliğini bir Yahudi devleti olarak korumaya yönelik kapsayıcı hedefi açıkça vurgulamış ve İsrail'in fiili denetimi altındaki tüm bölgelerde Filistinlilerin toprağa erişim ve toprağı denetimini en aza indirme niyetlerini ifade etmişlerdir. Bunu, Filistinlilerin evlerine ve mülklerine el koyarak ve ayrımcı planlama ve konut politikaları aracılığıyla onları kuşatılmış yerleşimlerde yaşamakla bilfiil sınırlandırarak yürüttüler. İsrail'de Filistinli vatandaşlar üzerinde tahakküm kurmaya yönelik ayrımcı kasıt, ayrı ve eşit olmayan bir vatandaşlık yapısı gereksinimine açıkça işaret eden açıklamalar ve demografiyi denetim altında tutmak için bir araç olarak Filistinlilerin aile birleşimi hakkının tanınmaması yoluyla da kendini gösterir.

İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nda ayrımcı toprak, planlama ve iskân politikalarının yanı sıra Filistinlilerin yararına herhangi bir tarımsal ya da endüstriyel gelişmenin reddi yoluyla Filistinli nüfusa tahakküm kurma ve onları denetim altında tutma kastı da aynı ölçüde açıktır. Doğu Kudüs'ün 1967'de işgal edilmesinden bu yana, İsrail hükümetleri bir bütün olarak Kudüs'te Yahudilerin Filistinlilere demografik oranı için hedefler belirlemiş ve genel açıklamalar yoluyla Doğu Kudüs'te Filistinlilere ekonomik ve sosyal hakların tanınmamasının onları şehri terk etmeye zorlamak için kasıtlı bir politika olduğunu belirtmiştir. İsrail'in, başka yollarla bölgedeki insanlar üzerindeki denetimini sürdürse de Gazze'den yerleşimcilerini çekmesi de demografik sorunlarla ve orada bir Yahudi çoğunluğunun sağlanamayacağına kavranmasıyla açıkça bağlantılıydı. Son olarak, İsrail hükümeti tarafından yayımlanan kamuya açık belgeler, İsrail'in milyonlarca

İSRAİL'İN APARTHEID REJİMİ - ÖZET

FİLİSTİNLİLERE YÖNELİK İRKSAL AYRIMCILIK VE İNSANLIĞA KARŞI İŞLENEN SUÇLAR

Uluslararası Af Örgütü

Filistinli mülteciyi evlerine dönme hakkından yoksun bırakmaya yönelik uzun vadeli politikasına da demografik amaçların kılavuzluk ettiğini açıkça ortaya koymaktadır.

BÖLGESEL PARÇALANMA VE HUKUKİ AYRIŞTIRMA

İsrail'i 1948'de bir Yahudi devleti olarak kurarken, liderleri yüz binlerce Filistinlinin toplu olarak sınır dışı edilmesinden ve etnik temizlikle aynı anlama gelen yüzlerce Filistin köyünün yıkılmasından sorumluydu. O tarihten beri, Filistinlileri zorla İsrail Devleti içindeki kuşatılmış yerleşim bölgelerine ve 1967'deki askeri işgallerinin ardından Batı Şeria ve Gazze Şeridi'ne itmeyi seçtiler. Filistinlilerin topraklarının ve doğal kaynaklarının büyük çoğunluğuna el koydular. Onları coğrafi ve siyasi olarak parçalanmış, sürekli bir korku ve güvencesizlik halinde ve çoğu kez yoksul bırakarak, Filistinlilere karşı sistematik ve acımasızca ayrımcılık yapan yasaları, politikaları ve uygulamaları devreye soktular.

Bu sırada İsrail liderleri, toprak ve kaynakların dağıtımını yoluyla sistematik olarak Yahudi vatandaşlara hukuken ve uygulamada ayrımcılık tanımaya seçti, bu da Filistinliler pahasına onların göreceli zenginlik ve refahıyla sonuçlandı. Uluslararası hukuku ihlal ederek işgal altındaki Filistin topraklarında Yahudi yerleşimlerini sürekli genişlettiler.

1948'de İsrail kurulmadan önce, Filistinliler (o dönem Britanya mandası altındaki bir ülke olan) Filistin nüfusunun yaklaşık %70'ini oluşturuyordu ve özel mülkiyete ait toprakların %90'ına sahipti. Çoğu Avrupa'dan göç etmiş olan Yahudiler, nüfusun yaklaşık %30'unu oluşturuyordu ve Yahudiler ile Yahudi kurumları toprağın yaklaşık %6,5'una sahipti.

İsrail yetkilileri bu durumu tersine çevirme amacı doğrultusunda hareket etti. 1947-49 savaşında evlerinden kaçanlardan bazıları ülke içinde İsrail'e dönüşen başka bölgelere doğru köylerinde, kasabalarında ve şehirlerinde yerinden edildi. Diğerleri o dönem (savaşın ardından %22'si Ürdün ve Mısır'ın denetimi altında bulunan, şu an İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nda olan) Britanya mandası altındaki Filistin'in farklı bölgelerine kaçtı. Geri kalanların çoğu komşu Arap ülkeleri Ürdün, Suriye ve Lübnan'a kaçtı. İsrail, bu Filistinli mültecilerin ve onların soyundan gelenlerin yanı sıra İsrail'de ülke içinde yerlerinden edilmiş insanların eski ikamet yerlerine dönmesini engelliyor.

Filistinliler, İsrail'in Doğu Kudüs ve Gazze Şeridi de dahil olmak üzere Batı Şeria'yı askeri olarak işgal etmesiyle, işgal altındaki toprakları denetim altında tutmak için özel bir hukuki ve idari rejimin yaratılmasıyla ve Filistinlilerin bir kez daha toplu halde yerinden edilmesiyle sonuçlanan Haziran 1967 Savaşı'ndan sonra daha da parçalanmıştır.

İşgal Altındaki Filistin Toprakları'ndaki yeni askeri rejim, bölgeyi daha önce denetim altında tutmuş güçlerin mirası olan, Osmanlı, Britanya, Ürdün ve Mısır hukukundan oluşan önceden var olan çok katmanlı bir yasal sistemin üstüne kuruldu. 1994'te, İsrail ve Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ) arasındaki Oslo Anlaşması Filistin Yönetimi'ni oluşturdu ve bu yönetime şehir merkezlerindeki Filistin sivil işleri üzerinde sınırlı bir denetim sağladı. İşgalin sonlandırılmamasının yanı sıra, Oslo Anlaşması Batı Şeria'yı farklı düzeylerde Filistin ve İsrail askeri ve sivil yetkisine sahip üç farklı idari bölgeye ayırdı ve Filistinlileri İsrail'in yararına daha çok parçaladı ve ayrıştırdı. İsrail 2005'te İsraili yerleşimcileri Gazze Şeridi'nden çekse de hukuka aykırı hava, deniz ve kara ablukası ve iki yıl sonra Hamas'ın bölgeyi almasının ardından Gazze'yi Batı Şeria'dan ayıran resmi bir politika yoluyla sıkılaştırdığı bölge üzerindeki etkili denetimini korudu. Sonuç olarak, Batı Şeria ve Gazze Şeridi'nin tamamı, İsrail'in orada yaşayan Filistin nüfusunu, doğal kaynaklarını ve Gazze'nin Mısır'la kısa güney sınırını hariç, topraklarını ve deniz sınırlarını ve hava sahasını denetim altında tutmasıyla İsrail askeri işgali altında kalmayı sürdürüyor. İşgal Altındaki Filistin Toprakları üzerindeki etkili denetimle işgalci güç olarak İsrail'in tutumu için birbirini tamamlayan iki uluslararası yasal çerçeve geçerli olmayı sürdürüyor: Uluslararası insan hakları hukuku ve uluslararası insancıl hukuk.

Bu ayrı yetki bölgelerinde yaşayan İşgal Altındaki Filistin Toprakları'ndaki Filistinlilerin, bölgeler arasında — Gazze Şeridi'ne, işgal altındaki Doğu Kudüs'e ve Batı Şeria'nın geri kalanına— geçiş için İsrail yetkililerinden izin almaları gerekmektedir ve bunlar ayrıca hem coğrafi olarak hem de statülerine göre Filistinli İsrail vatandaşlarından ayrılmaktadır. Bu arada, 1947-49 ve 1967 çatışmalarında yerlerinden edilmiş Filistinli mülteciler, İsrail'in evlerine, kasabalarına ve köylerine dönme haklarını sürekli reddetmesi nedeniyle İsrail'de ve İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nda ikamet edenlerden fiziksel olarak tecrit edilmeye devam ediyor.

Filistinli İsrail vatandaşları, genel olarak kendilerine İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nda yaşayan Filistinlilerden daha çok özgürlük ve insan hakları koruması sağlayan, ancak yine de (siyasal katılım da dahil) eşit haklar tanımayan ve kendilerine karşı ayrımcılığı kurumsallaştıran İsrail medeni yasalarına tabidir. İşgal altındaki Doğu Kudüs'teki Filistinliler de İsrail medeni yasaları altında yaşamaktadır ancak onlara vatandaşlık yerine kalıcı oturma izni verilmektedir. Öte yandan, Batı Şeria'nın geri kalanındaki Filistinliler İsrail'in askeri

İSRİL'İN APARTHEID REJİMİ - ÖZET

FİLİSTİNLİLERE YÖNELİK İRKSAL AYRIMCILIK VE İNSANLIĞA KARŞI İŞLENEN SUÇLAR

Uluslararası Af Örgütü

yönetimine ve 1967'den bu yana benimsenen aşırı sert askeri emirlere tabi olmayı sürdürüyor. İsrail'in 2005'te yerleşimcilerin geri çekilmesiyle buradaki askeri idarenin birçok yönünü kaldırmasının ardından, bu emirlerin büyük çoğunluğu artık Gazze Şeridi için geçerli değil. Batı Şeria ve Gazze Şeridi'ndeki Filistinliler ilaveten Filistin yasalarına da tabidir.

Bugün, Filistinli İsrail vatandaşları ve İsrail'de kalıcı oturma iznine sahip olanlar, İsrail nüfusunun yaklaşık %21'ini oluşturur ve sayıları yaklaşık 1,9 milyondur. İsrail vatandaşlığına sahip Filistinlilerin %90'ı kadarı, kasıtlı ayrıştırma politikalarının bir sonucu olarak, Kuzey İsrail'deki Celile ve Üçgen bölgelerinde ve güneydeki Necef bölgesinde, yoğun nüfuslu 139 kasaba ve köyde yaşıyor. Geri kalan %10'un büyük çoğunluğu ise "karma şehirler"de yaşıyor.

Temmuz 2021 itibarıyla, Kudüs Belediyesi sınırları içinde şehrin nüfusunun %38'ini oluşturan 358.000 Filistinli sakin vardı. Bunlardan yaklaşık 150.000'i şehrin geri kalanından çit/duvar ve diğer askeri kontrol noktalarıyla ayrılmış bölgelerde yaşıyor. Yaklaşık 225.178 Yahudi İsraili yerleşimci de Doğu Kudüs'te, İsrail yetkilileri tarafından inşa edilen 13 hukuka aykırı yerleşimde ve ayrımcı planlar kapsamında Filistinlilerden devralınan özel evlerde yaşıyordu.

Batı Şeria'nın geri kalanında yaklaşık 3 milyon Filistinlinin yanı sıra, İsrail hükümeti tarafından resmi olarak inşa edilmiş 132 yerleşim ile 1990'lardan bu yana hükümet onayı olmadan inşa edilmiş ve İsrail hukukuna göre bile yasadışı kabul edilen 140 izinsiz gecekondu yerleşim bölgesinde ikamet eden 441.600'den fazla Yahudi yerleşimci yaşıyor. 2 milyon kadar Filistinli Gazze Şeridi'nde yaşıyor. Bunlardan yaklaşık 1,4 milyonu (nüfusun %70'inden fazlası), BM Yakın Doğu'daki Filistinli Mültecilere Yardım ve Bayındırlık Ajansı'na (UNRWA) kayıtlı mültecilerdir.

HUKUKİ AYRIŞTIRMA VE DENETİM

İsrail'in işgali bağlamında askeri emirler yoluyla İşgal Altındaki Filistin Toprakları üzerindeki yönetimi, İşgal Altındaki Filistin Toprakları'ndaki askeri rejimin işgal altındaki Doğu Kudüs'teki ve İsrail'in içindeki sivil sistemden ayrı olduğuna ilişkin yanlış bir algıya yol açmıştır. Bu bakış, İsrail'in İşgal Altındaki Filistin Toprakları'ndaki baskıcı askeri sistemine ait pek çok unsurun İsrail'in Filistinli İsrail vatandaşları üzerindeki 18 yıllık askeri yönetiminden kaynaklandığı ve İsrail'deki Filistinlilerin mülksüzleştirilmesinin bugün de sürdüğü gerçeklerini görmezden gelir.

Bununla birlikte, tam da bu ayrı hukuk rejimlerinin varlığı, İsrail'in Filistinlileri parçaladığı ve baskı ve tahakküm sistemini uyguladığı ve BM Batı Asya Ekonomik ve Sosyal Komisyonu'nun (ESCWA) belirttiği gibi, "[İsrail'in apartheid] rejiminin varlığını örtbas etmeye" hizmet ettiği ana araçlardan biridir. Gerçekten de İsrail politikaları sadece onlara farklı davranmak ya da onları Yahudi nüfustan ayırtmak için değil, aynı zamanda Filistinli topluluklar arasındaki bağları zayıflatmak üzere onları birbirinden farklı muamelelere maruz bırakmak, yarattıkları sisteme karşı sürdürülebilir herhangi bir muhalefet biçimini bastırmak ve tüm bölgelerde toprak ve halk üzerinde daha etkili bir siyasal denetim ve güvenlik denetimi sağlamak için de Filistinlileri farklı coğrafi ve yasal denetim alanlarına bölmeyi amaçlamaktadır.

ASKERİ YÖNETİMİN DENETİM KURMAK VE MÜLKSÜZLEŞTİRMEK İÇİN KULLANILMASI

Yıllar boyunca İsrail, Filistinliler üzerinde bir baskı ve tahakküm sistemi kurmak için Yeşil Hat'ın her iki yanında da askeri yönetimi temel bir araç olarak kullanmış; bunu, stratejik öneme sahip bölgelerde Yahudi yerleşimini artırmak ve güvenlik sağlama kisvesi altında Filistinlileri topraklarından ve mülklerinden etmek için —1967'deki yedi aylık boşluk hariç— 1948'den beri neredeyse sürekli İsrail ve İşgal Altındaki Filistin Toprakları'ndaki farklı Filistinli gruplara uygulamıştır.

İsrail, varlığının ilk 18 yılında (1948-1966) Filistinli vatandaşlarını askeri yönetim altında tuttu ve bu süre boyunca Filistinlilerin dolaşımını denetlemek, mülklerine el koymak, tüm köylerin askeri bölge olarak kapatılmasına olanak sağlamak, evlerini yıkmak ve onları askeri mahkemelerde yargılamak için kendilerine sınırsız yetkiler veren Britanya Filistin Mandası Savunma (Olağanüstü Hal) Yönetmeliği'ni kullandı. Filistinlilerin tıbbi bakım ve işlerine erişim de dahil olmak üzere yaşadıkları bölgelerden çıkmak için izne gereksinimi vardı. İsrail devlet kurumları, protestoları yasaklayarak ve siyasal faaliyetlerinden dolayı siyasal aktivistleri tutuklayarak, Filistinlileri, siyasal özgürlüklerini kasıtlı olarak sınırlayan bir gözetim ve denetim sistemi altında tuttu.

İsrail, ülke içinde yerlerinden edilmiş Filistinlilerin boş köylerdeki evlerine dönmelerini bunları yıkararak ve topraklarını ağaçlandırarak başarıyla engelledikten sonra, Aralık 1966'da Filistinli vatandaşlar üzerindeki

askeri yönetimini sonunda kaldırdı. Askeri yönetimin sona ermesinden bu yana dolaşım özgürlükleri üzerindeki kısıtlamalar tedricen kaldırıldı ve İsrail'in Filistinli vatandaşlarının insan hakları durumu kuşkusuz büyük ölçüde iyileşti; ancak sistemin unsurları kaldı. Olağanüstü hâl düzenlemeleri hiçbir zaman yürürlükten kaldırılmadı ve uygulamaları oradaki Filistinli nüfusu denetim altında tutmak, her türde muhalefeti engellemek ve İsrail devletine Filistinlilerin toprak ve kaynaklarına el koyma olanağı sağlamak için 1967 itibarıyla (işgal altındaki Doğu Kudüs hariç) işgal altındaki Batı Şeria ve Gazze Şeridi'ne kadar genişletildi. Mevzuatın ötesinde, İsrail yetkililerinin Filistinli İsrail vatandaşları üzerindeki askeri yönetim boyunca biriktirdiği deneyim, İşgal Altındaki Filistin Toprakları'ndaki askeri yönetimin temelini oluşturdu.

Filistin Ulusal Yönetimi'nin kurulmasına rağmen, 1.800'in üzerinde İsrail askeri emri Batı Şeria'daki Filistinlilerin hayatlarının tüm yönlerini, geçim kaynaklarını, statülerini, dolaşımını, siyasal aktivizmlerini, gözetimi ve kovuşturma koşullarını ve doğal kaynaklara erişimlerini denetim altında tutmayı ve kısıtlamayı sürdürüyor. Batı Şeria'daki İsrail askeri mevzuatı askeri adalet sistemi tarafından uygulanıyor. 1967'den bu yana İsrail yetkilileri Doğu Kudüs ve Gazze Şeridi de dahil olmak üzere Batı Şeria'da 800.000'den fazla Filistinli erkek, kadın ve çocuğu tutukladı, birçoğunu sistematik olarak uluslararası adil yargılama standartlarını karşılamayan ve davaların büyük çoğunluğunun mahkumiyetle sonuçlandırıldığı askeri mahkemelerde yargıladı.

Gazze Şeridi'ndeki Filistinliler İsrail askeri mevzuatına tabi kılındı ve İsrail yerleşimlerini 2005'te dağıtana kadar askeri mahkemelerde yargılandı. O zamandan beri İsrail askeri yasasının unsurları Gazze'ye giriş ve çıkışlarda insanların ve malların dolaşımı, karasularına erişim ve İsrail'i Gazze'den ayıran çit boyundaki "tampon bölge" bakımından bölgede uygulanmaya devam etti.

Buna karşın, Yahudi yerleşimciler, İsrail medeni yasasını sınır ötesi olarak İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nda ikamet ya da seyahat eden İsrail vatandaşlarını kapsayacak şekilde genişlettikten sonra, 1970'lerin sonundan beri Filistinlileri yöneten askeri emirlerden muaf tutulmuştur. İşgal altındaki Batı Şeria'daki Yahudi yerleşimciler bu yüzden İsrail sivil mahkemelerinde yargılanmaktadır.

UYRUK, İKAMET STATÜSÜ VE AİLE HAYATININ TANINMAMASI

İsrail, parçalama ve ayrıştırma sistemini, Filistinlilere vatandaşlık ve statü tanınmamasını sağlayan, aile birleşimini ve ülkelerine ve evlerine dönme haklarını ihlal eden ve yasal statüye bağlı dolaşım özgürlüklerini ağır bir biçimde kısıtlayan farklı hukuk rejimleri aracılığıyla sürdürüyor. Bunların hepsi Filistin nüfusunu denetim altında tutmaya yönelik ve İsrail ve İşgal Altındaki Filistin Toprakları'ndaki önemli bölgelerde Yahudi İsraili çoğunluğunu korumayı amaçlamaktadır.

İsrail vatandaşı Filistinlilere vatandaşlık verilmekte ancak uyruk verilememektedir; bu da Yahudi İsraililerle aralarında hukuki bir farklılık oluşturmaktadır. Ayrıca askerlik hizmetiyle bağlantılı bir "muafiyet" nedeniyle belirli haklardan mahrum bırakılmaktadırlar.

Diğer yandan, Doğu Kudüs'te yaşayan Filistinliler İsrail vatandaşı değildir. Bunun yerine, kendilerine şehirde oturmalarını ve çalışmalarını, İsrail Ulusal Sigorta Enstitüsü ve ulusal sağlık sigortası tarafından sunulan sosyal yardımlardan yararlanmalarını sağlayan hassas bir kalıcı ikamet statüsü verilmektedir. Bununla birlikte, ayrımcı mevzuat ve politikalar uyarınca, İsrail yetkilileri, Kudüs'ün "hayatlarının merkezi" olduğunu kanıtlayamadıkları takdirde binlerce Filistinlinin statüsünü geçmişe dönük olarak da dahil olmak üzere feshetti. Bunun insan hakları üzerinde yıkıcı sonuçları oldu. Buna karşın, Doğu Kudüs'te oturan Yahudi İsraili yerleşimcilerin İsrail vatandaşlığı var ve Doğu Kudüs'teki Filistinlilere karşı çıkarılan yasa ve önlemlerden muaf.

Aynı zamanda İsrail, Batı Şeria ve Gazze'deki nüfus kütüklerini 1967'den beri denetlemekte ve bölgenin demografisini denetim altında tutmak için politikalar, kısıtlamalar ve önlemler dayatmaktadır. Bu bölgelerdeki Filistinliler vatandaşlıktan yoksun kalmakta ve üçüncü bir ülkeden vatandaşlık alanlar hariç vatansız kabul edilmektedir. İsrail ordusu onlara bölgede kalıcı olarak yaşamalarını ve çalışmalarını sağlayan kimlik kartları vermektedir. İsrail'in 1967'den beri nüfus kütüğünü denetimi altında tutması Filistinlilerin parçalanmasını daha da kolaylaştırmış ve yasal statü ve ikametlerine bağlı olarak dolaşım özgürlüklerini kısıtlamıştır.

2000'in sonunda Filistin *intifadasının* (ayaklanmasının) başlamasının ardından, Doğu Kudüs hariç Batı Şeria'daki Yahudi İsraili yerleşimciler ve Filistinli sakinler için tüm sivil meselelere bakan askeri bir birim olan İsrail Sivil Yönetimi, Filistin Ulusal Yönetimi'ne önceden haber vermeden Filistin nüfus kütüğündeki çoğu değişikliği dondurdu. Dondurma, İşgal Altındaki Filistin Toprakları'ndan yabancı uyruklularla evlenmiş Filistinliler için tüm "aile birleşimi" prosedürlerinin askıya alınmasını içeriyordu. O zamandan bu yana İsrail iki kez Ramallah'taki Filistin yetkililerine iyi niyetli birer diplomatik jest olarak az sayıda aile birleşimi talebini kabul etme sözü verdi; fakat genel olarak, Batı Şeria ve Gazze Şeridi'nden Filistinlilerle evli olan on binlerce yabancı uyruklu kişiye ikamet statüsü verilmesini reddetmeyi sürdürüyor. Bu son derece ayrımcıdır; zira Batı

İSRAİL'İN APARTHEID REJİMİ - ÖZET

FİLİSTİNLİLERE YÖNELİK İRKSAL AYRIMCILIK VE İNSANLIĞA KARŞI İŞLENEN SUÇLAR

Uluslararası Af Örgütü

Şeria'daki yerleşimlerde yaşayan Yahudi yerleşimciler, eşlerinin işgal altındaki topraklara girmesi ve kendileriyle birlikte oturması için İsrail yetkililerinden izin almakta hiçbir kısıtlamayla karşılaşmamaktadır.

2003'ün başlarında İsrail, Gazze'de kayıtlı Filistinlilerin Batı Şeria'da ikamet etmelerini yasaklamaya başladı; binlerce kişiyi tutukladı ve "casus" olarak yaftaladıktan sonra zorla Gazze Şeridi'ne gönderdi. Yıllar içinde İsrail yetkilileri bazı Filistinlilerin adreslerini Gazze Şeridi'nden Batı Şeria'ya taşımasına izin verdi, fakat bu konudaki sözlerini ancak kısmen yerine getirdi. Aynı zamanda, Gazze'de binlerce Filistinli, İsrail yetkilileri 2008'den beri statülerini düzenlemeyi reddettiği için hâlâ belgesiz.

Bu politikaların, özellikle dolaşım üzerindeki sert kısıtlamalar ışığında, İşgal Altındaki Filistin Toprakları'ndaki Filistinlilerin normal bir hayat sürme imkanları üzerinde ciddi sonuçları oldu: Batı Şeria'da kayıtlı olmayanlar sınır dışı edilme tehdidiyle karşı karşıya kalıyor, sağlık hizmetlerine, eğitime ve sosyal yardımlara erişemiyor, banka hesabı açamıyor, yasal bir işe sahip olamıyor ve bu kişiler, İsrail'in kontrol noktalarındaki kimlik sorgulaması endişesi nedeniyle fiilen kendi evlerinde mahpus durumdadır. Gazze'deki belgesiz Filistinlilerin de dolaşım özgürlükleri ve İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nın diğer bölgelerinde ve yurtdışında sağlığa ve eğitime erişimleri engelleniyor. Genel olarak, aile birleşimine yönelik kısıtlamalar, eşleri ile çocuklarına ikamet statüsü vermelerinin önünü keserek Filistinlilerin özel hayatın gizliliği, aile hayatı ve evlenme haklarından yararlanmalarına engel oluyor.

İsrail —1947-49 ve 1967 çatışmalarında yerlerinden edilen— Filistinli mültecilerin ve onların soyundan gelenlerin İsrail vatandaşlığı veya İsrail ya da İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nda ikamet statüsü edinme haklarını tanımamayı sürdürüyor. Bunu yaparak, onların uluslararası insan hakları hukuku kapsamında yaygın biçimde kabul edilen bir hak olan eski yerleşimlerine ve mülklerine dönme haklarını reddediyor.

AİLE HAYATININ PARÇALANMASI

İşgal Altındaki Filistin Toprakları'ndaki aileleri ayıran uygulamalara ek olarak İsrail, İsrail'in bir tahakküm sistemi aracılığıyla Filistinlileri nasıl parçaladığının ve ayrıştırdığının açık bir örneği olarak, Yeşil Hat boyunca Filistinliler için aile hayatını dağıtan ayrımcı yasaları ve politikaları yürürlüğe soktu. Uluslararası Af Örgütü'nün belgelediği diğer önlemler gibi, bu önlemlere de güvenlikten çok esasen demografik amaçlar kılavuzluk ediyor ve bunlar Yahudi çoğunluğu sürdürebilmek için Yeşil Hat'taki Filistin varlığını en aza indirmeyi hedefliyor.

2002'den bu yana, İsrail Batı Şeria ve Gazze'deki Filistinlilerin İsrail ya da Doğu Kudüs'te evlilik yoluyla statü kazanmalarını yasaklayan bir politika benimsemiş, böylece aile birleşimini engellemiştir. Vatandaşlık ve İsrail'e Giriş Yasası 2003 ile Temmuz 2021'de sona ermesi arasında bu politikayı güvence altına aldı. Yasa, İsrail ve Doğu Kudüs'teki binlerce Filistinlinin orada Batı Şeria ve Gazze'deki Filistinli eşleriyle yaşamasını engelledi. İsrail'in o dönemki İçişleri Bakanı "[aile birleşiminin] ürpertici bir geri dönüş hakkını elde etmek için istismar edileceği hissedildiğinden" yasanın gerekli olduğunu açıkladı.

2003 tarihli yasa Batı Şeria ya da Gazzeli eşlerin kalıcı oturma izni ya da İsrail vatandaşlığı almasına izin vermiyordu. Bunun yerine, başvurusu kabul edilenlere geçici, altı aylık izinler verildi. Yıllar içinde yasada yapılan değişiklikler, aile birleşimini Filistinli İsrail vatandaşları için daha da sınırlandıracak ve reddedecek biçimde yasanın kapsamını genişletti.

İsrail hükümeti Temmuz 2021'de yasayı uzatmak için oylamayı kaybedince, politikayı her şeye karşın sürdürme niyetinin sinyalini verdi. İçişleri Bakanı, yeni ya da benzer bir mevzuat hazırlanmadan Filistinlilerden aile birleşimi için başvuru kabul edilmemesine yönelik talimatlar yayınladı. İsrail yetkilileri, politikanın "güvenlik gerekçesiyle" gerekli olduğunu söylüyor, fakat politika bireyler aleyhine belirli bir kanıt olmadan herkesi içine alacak şekilde uygulanıyor.

Buna karşılık, 2003 yasası, açıkça evlenmek ve eşleriyle İsrail içinde yaşamak isteyen Batı Şeria'daki Yahudi yerleşimlerinin sakinleri için geçerli değildi; bu da yasayı ve onun payandası olan süregiden politikayı bariz bir biçimde ayrımcı kılıyordu.

DOLAŞIM KISITLAMALARI

1990'ların ortalarından beri İsrail yetkilileri İşgal Altındaki Filistin Toprakları içinde ve İşgal Altındaki Filistin Toprakları ile İsrail arasında, Doğu Kudüs ve Gazze Şeridi de dahil olmak üzere Batı Şeria'da yaşayan milyonlarca Filistinliyi yavaş yavaş yasal statüleri temelinde daha da zorlu dolaşım kısıtlamalarına maruz bırakarak bir kapatma sistemi uygulamıştır. Bu kısıtlamalar, İsrail'in Filistinlileri ayrı kuşatılmış yerleşim bölgelerinde ayrıştırdığı, onları birbirlerinden ve dünyadan tecrit ettiği ve nihai olarak kendi tahakkümünü dayattığı bir başka araçtır.

İsrail, Batı Şeria'daki tüm giriş ve çıkış noktalarını ve Batı Şeria'yla yurtdışı arasındaki seyahati denetim altında tutuyor. İsrail, ayrıca Gazze'den İsrail'e yolcu geçişi olan Erez Geçişi yoluyla, insanların Gazze Şeridi'nden İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nın geri kalanı ve İsrail'e giriş ve çıkış dahil olmak üzere tüm hareketlerini kontrol ediyor. (Mısır yetkilileri de Gazze ile Mısır arasındaki Refah Geçişi üzerinde Mısır'ın sıkı kısıtlamalarını sürdürüyor.) İsrail'de kalıcı ikamet statüsüne sahip Doğu Kudüslüler hariç, İşgal Altındaki Filistin Toprakları'ndaki Filistinliler özel bir izin almadan İsrail havalimanlarından yurtdışına seyahat edemiyor ve bu izin sadece kıdemli iş insanlarına ve istisnai insani durumlarda veriliyor.

İsrail ordusu ve güvenlik güçleri, Batı Şerialı Filistinlilerin yurtdışına seyahat etmelerini, genellikle Filistinlilerin inceleyemeyeceği, dolayısıyla karşı çıkamayacağı "gizli bilgi"ye dayanarak yasaklayabiliyor. Bu yasaklar Filistinlilerin haklarını savunmak için yurtdışına seyahat eden insan hakları savunucularını ve aktivistleri etkiliyor.

Gazze'deki Filistinliler için yurtdışına seyahat etmek, İsrail'in yasadışı ablukası ve Mısır'ın Refah Geçişi'nde sürdürdüğü sıkı kısıtlamalar nedeniyle neredeyse imkânsızdır. Gazzeliler, Gazze'den Erez Geçişi yoluyla çıkmak için İsrail Sivil Yönetimi'nden resmi izin almak zorundadır ve bu izne istisnai durumlarda onay verilmektedir. Bu durum, Gazze Şeridi'ndeki Filistinlileri İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nın geri kalanından, İsrail'den ve dünyanın geri kalanından fiilen ayırmıştır.

Filistinli İsrail vatandaşları ile Doğu Kudüs'ün Filistinli sakinlerine Yahudi vatandaşlarla aynı geçiş ve limanlardan yurtdışına seyahat etme izni verilir. Bununla birlikte, İsrailli bir insan hakları STÖ'sü tarafından 2007'de sunulan yasal dilekçenin sonucu olarak getirilen bazı iyileştirmelere rağmen, İsrail havalimanlarında ulusal kimlikleri temelinde farklı ayırıcı ve alçaltıcı güvenlik kontrollerine ve sorgulamalara maruz kaldıklarını bildirmeyi sürdürüyorlar. Bundan başka, İsrail yetkilileri, askeri "kalma izinleri" kapsamında İsrail'de yasal olarak ikamet eden, İşgal Altındaki Filistin Toprakları'ndan binlerce Filistinli eşin aynı haktan yararlanmasını yasaklamayı sürdürüyor.

Filistinliler için İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nda seyahat etmek zor, zaman alıcı ve İsrail'in Yahudi yerleşimlerini ve bunların ilişkili altyapılarını kayıran stratejik düşüncelerine bağlıdır. Bu anlamda, Filistinlilerin gündelik hayatında bir güçsüzlük ve tahakküm duygusunu sürekli kılar. İsrail, 2000'de ikinci *intifada*nın başlamasının ardından, Batı Şeria'daki Filistinlilerin dolaşımına yönelik, çeşitli biçimlerde yürürlükte kalan, kapsamlı bir kapatma sistemi dayattı. Bu kapatma sistemi, engelli yollara ve sarma çit/duvara ek olarak yüzlerce İsrail askeri kontrol noktası, toprak setler ve yol geçitlerinden oluşan bir ağ içerir.

İsrail'in işgal altındaki Batı Şeria içinde Filistinlilerin toprakları üzerinde çoğu kez hukuka aykırı olarak inşa etmeyi sürdürdüğü 700 km'lik çit/duvar, Batı Şeria'da, Batı Şeria'nın alanının %9,4'ünü oluşturan 38 Filistin mahallini tecrit etmiş, sakinlerini evlerine giriş ve çıkış için özel izinler almaya ve tarım arazilerine erişmek için ayrı izinler edinmeye zorlayarak, onları "dikiş alanı" olarak bilinen kuşatılmış yerleşim bölgelerine kısırmıştır.

İsrail, genel olarak Batı Şeria'dan 50 yaş üstü kadınların ve 55 yaş üstü erkeklerin Kudüs'e ya da İsrail'e izin belgesi olmadan girmelerine izin verdi fakat ancak "güvenlik" kayıtları ya da yasakları olmadığı takdirde. Diğer yandan, Gazze Şeridi'nden Filistinliler, Doğu Kudüs de dahil olmak üzere Batı Şeria'ya, İsrail ordusunun Batı Şeria ile Gazze Şeridi'ni "ayırma politikası" uyarınca, yalnızca acil ve hayati tehlike oluşturan sağlık durumları, gerekli işler ve istisnai insani vakalar için girebilirler. Filistinlilerin bölgeler arasında seyahat edebilmek için başvuru süreci ya da sonucu hakkında açık bir prosedür olmaksızın —neredeyse imkânsız hale gelen— İsrail askeri izinlerini almaları gerekir.

İzin rejimi, Batı Şeria ve Gazze Şeridi'nde sadece Filistinliler için geçerli olan askeri, bürokratik ve keyfi bir prosedürdür. Genel olarak Batı Şeria'da ve Batı Şeria ile İsrail arasında özgürce hareket edebilen Yahudi yerleşimciler, İsrail vatandaşları ya da yabancılar için geçerli değildir.

SİYASİ KATILIM HAKKINA YÖNELİK KISITLAMALAR

İsrail yasaları ve politikaları devleti demokratik olarak tanımlarken, Filistin halkının parçalanması, İsrail'in demokrasi versiyonunun kararlı bir biçimde Yahudi İsraillilerin siyasi katılımını ayrıcalıklı kılmasını sağlar. Buna ek olarak, karar alma sürecinde, esasen Knesset'te, Filistinli İsrail vatandaşlarının temsili, bir dizi İsrail yasa ve politikasıyla kısıtlanmış ve zayıflatılmıştır.

En önemlisi, İsrail'in anayasa hukuku İsrail vatandaşlarının İsrail'in bir Yahudi devleti olarak tanımına ve aslında böyle bir kimlik kuran herhangi bir yasaya karşı çıkmalarını engeller. Filistinli İsrail vatandaşları oy

kullanabilirken ve ulusal seçimlerde aday olabilirken, uygulamada siyasal katılım hakları sınırlıdır ve “içimizdeki düşman” olarak algılanmaya devam ederler.

İsrail'in 1958 tarihli Knesset Temel Kanunu, uyarınca Merkezi Seçim Komitesi, hedefleri ya da eylemleri İsrail'in Yahudi ve demokratik bir devlet olarak tanımını reddetmeyi; ırkçılığı kışkırtmayı ya da düşman bir devlet ya da terörist bir örgüt tarafından İsrail'e karşı yürütülen silahlı mücadeleleri desteklemeyi amaçlıyorsa bir partiyi ya da aday seçimlere katılmaktan menedebilir. Buna ek olarak, herhangi bir partinin kaydı, hedefleri ya da eylemleri, “İsrail'in Yahudi ve demokratik bir devlet olarak varlığını” doğrudan ya da dolaylı olarak yadsıyorsa 1992 tarihli Siyasal Partiler Yasası uyarınca yasaktır.

Yıllar geçtikçe, Yüksek Mahkeme, Merkezi Seçim Komitesi'nin, Knesset üyelerinin çoğunluğu tarafından kabul edilemez görülen görüşleri ifade eden kamu açıklamalarına dayanarak bu hükümleri ihlal ettikleri için Filistinli partileri yasaklama ve Filistinli adayları menetme girişimlerini genel olarak bozdu. Bununla birlikte bu hükümler, Filistinli milletvekillerinin Yahudi İsraililerin Filistinli azınlık üzerindeki tahakkümünü düzenleyen yasalara karşı çıkmasını engeller ve haksız yere ifade özgürlüklerini sınırlandırır ve bunun sonucunda, seçmenlerinin kaygılarını etkili bir şekilde temsil etme imkanlarına sekte vurur.

Filistinli İsrail vatandaşlarının seçimlere katılma hakkı üzerindeki sınırlamalara, İsrail'in siyasi ve sosyal hayatına katılabilme düzeylerini de sınırlandıran medeni ve siyasi haklarının ihlali eşlik eder. Buna, hem İsrail'de hem de İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nda, İsrail baskısına karşı düzenlenen protestolara yönelik ırksallaştırılmış polis faaliyetleri, kitlesel keyfi gözaltılar ve protestoculara karşı hukuka aykırı güç kullanımı dahildir. Barışçıl protestocuları hedef alan bu tür önlemler, daha fazla protestoyu caydırmayı ve muhalefeti boğmayı amaçlar. Filistinliler gözaltına alındıklarında rutin olarak tutuklu yargılanmaktadır; buna karşılık, Yahudi protestocular genellikle kefaletle serbest bırakılır. Bu durum, bireysel tehdidi değerlendirmek yerine tüm Filistinlilere “şüpheli” gözüyle bakan ceza yargılaması sisteminin Filistinlilere yönelik ayrımcı muamelesine işaret etmektedir.

İsrail, özellikle hâlâ askeri emirlerin yürürlükte olduğu Batı Şeria'da, Filistinlilerin medeni ve siyasal haklarına ağır kısıtlamalar getirir. İsrail yetkilileri en son Ekim 2021'de olmak üzere 1967'den bu yana, tüm büyük siyasi partiler ve büyük ölçüde adli yardım ve tıbbi bakım gibi temel hizmetler sunmalarının yanı sıra insan hakları raporlamaları ve savunuculuklarının niteliğiyle tanınan bazı önde gelen sivil toplum örgütleri de dahil olmak üzere, 400'den fazla Filistinli örgütü yasadışı ilan etmiştir. Buna ek olarak, İsrail yetkilileri, Filistinliler hakkında genellikle —işgal karşıtı eylemcilere karşı sık sık uygulanan bir suçlama olan— “yasadışı bir derneğe üyelik ve faaliyet” suçlamasıyla kovuşturma yapmaktadır. Yıllar boyunca, çok sayıda Filistinli milletvekilini tutuklayarak idari gözaltına almış ya da uluslararası standartları karşılamayan davalarda askeri mahkemelerde yargılamışlardır. Aynı zamanda, Kışkırtma ve Düşmanca Propaganda Eylemlerinin Yasaklanması Hakkındaki 101 Sayılı Askeri Emir, “siyasi olarak yorumlanabilecek” bir konu için izinsiz olarak 10 ya da daha çok kişinin yer aldığı bir toplantıya katılmak ve bunu düzenlemek için Filistinlileri cezalandırmakta ve suçlu ilan etmektedir. “Siyasi” ile neyin kastedildiğini tarif etmeyen emir, fiilen barışçıl protestolar da dahil olmak üzere protestoları yasaklamakta ve ihlal edenler için 10 yıla kadar hapis ve/veya ağır para cezaları öngörmektedir.

Doğu Kudüs'teki Filistinlilerin ise ne İsrail'de ne de Batı Şeria'da siyasal hayata katılması mümkündür. Doğu Kudüs'teki belediye seçimlerinde oy kullanabilir ve seçimlere katılabilirler; ancak İsrail'in süregelen işgalini ve Doğu Kudüs'ü hukuka aykırı bir biçimde işgal etmesini protesto etmek için geleneksel olarak seçimleri boykot etmektedirler. Filistinliler ulusal seçimlerin de dışında bırakılmaktadır.

Sonuç olarak, protestolar, İsrail siyasetini etkilemenin ve İşgal Altındaki Filistin Toprakları'ndaki baskı ve tahakküm sistemine karşı çıkmanın Filistinliler için tek yolu olmayı sürdürüyor. İşgal Altındaki Filistin Toprakları'ndaki Filistinliler, yıllar boyunca, İsrail'in askeri işgali ve yerleşimlerin genişletilmesine karşı seferber oldular ve şiddet içermeyen halk direnişleri örgütlediler. Bu eylemlere sistematik olarak aşırı ve hukuka aykırı güç kullanımı, keyfi tutuklamalar, askeri mahkemelerde görülen davalar ve dolaşım özgürlüğüne yönelik haksız kısıtlamalarla karşılık verildi.

2005'teki “çekilme”ye rağmen, Gazze Şeridi'ndeki Filistinliler işgale karşı halk direnişi nedeniyle İsrail baskısıyla karşı karşıya kalmaya devam ediyor. Bu, Gazze'yi İsrail'den ayıran çitin yakınındaki protestolar sırasında aşırı ve çoğu zaman öldürücü güç içeriyordu.

ARAZİLERE VE MÜLKİYETE EL KONULMASI

1948'de Yahudi bireyler ve kurumlar manda altındaki Filistin'in yaklaşık %6,5'ine sahipken Filistinliler orada özel mülkiyete ait arazinin yaklaşık %90'ına sahipti. Ancak 70 yıldan biraz fazla bir süre içinde durum tersine döndü.

İSRAİL'İN APARTHEID REJİMİ - ÖZET

FİLİSTİNLİLERE YÖNELİK İRKSAL AYRIMCILIK VE İNSANLIĞA KARŞI İŞLENEN SUÇLAR

Uluslararası Af Örgütü

Kuruluşundan bu yana İsrail devleti, Filistinlileri mülksüzleştirmek ve topraklarından ve evlerinden çıkarmak için çok büyük ve acımasız arazi gaspları uyguladı. İsrail ve İşgal Altındaki Filistin Toprakları'ndaki Filistinliler farklı hukuk rejimleri ve idari rejimlere tabi tutulsa da İsrail, Filistinlileri tüm bölgesel etki alanlarında varlıklarını en alt düzeye indirmek için ayrı, yoğun nüfuslu kuşatılmış yerleşim bölgelerine kapatırken, toprak üzerindeki Yahudi denetimini en üst düzeye çıkarmayı amaçlayan "Yahudileştirme" politikası kapsamında benzer arazi kamulaştırma uygulamalarına başvurdu. Bu politika İsrail'de 1948'den beri Celile ve Necef gibi kayda değer Filistinli nüfusu barındıran stratejik öneme sahip bölgelerde sürekli olarak izlendi ve İsrail'in 1967'deki askeri işgalinin ardından İşgal Altındaki Filistin Toprakları'na yönelik olarak genişletildi. Bugün, İsrail'in ayrımcı planlama ve inşaa rejimleri kapsamında Necef, Doğu Kudüs ve Batı Şeria'nın C Bölgesi'ndeki Filistinlileri zorla nakletmeye yönelik süregiden gayreti, Filistinlilerin "mülksüzleştirilmesinin yeni sınırları"dır ve Yahudileştirme ve toprağı denetim altında tutma stratejisinin dışavurumudur.

İsrail'in kurulmasından hemen sonra oluşturulan ve hiçbir zaman terk edilmeyen toprak rejimi, Filistinlilere karşı baskı ve tahakküm sisteminin çok önemli bir yönü olmayı sürdürüyor. Bu rejim, mevzuattan, mevcut Britanya ve Osmanlı yasalarının yeniden yorumlanmasından, hükümete ve yarı hükümete bağlı arazi kurumlarından ve Filistin topraklarının edinilmesini ve bu tür toprakların denetimi altındaki tüm bölgelerde ayrımcı bir biçimde yeniden bölüştürülmesini sağlayan destekleyici bir yargıdan oluşur.

Filistin topraklarına ve mülklerine el konulmasının ve İsrail'deki köylerinin yıkılmasının çoğı 1940'ların sonunda ve 1950'lerde gerçekleşirken kitlesel ve ırksal güdümlü mülksüzleştirmeler 1970'lere kadar sürdü. Sonuçları Filistinlileri ciddi biçimde etkilemeyi sürdürüyor. Filistinlilerin 1948'de kendilerine ya da ailelerine ait olan topraklara ve mülklere erişmeleri ve bunları kullanmaları hâlâ yasak. Mülksüzleştirme ayrıca Filistinli vatandaşların İsrail toplumundan yalıtılmasına ve dışlanmasına katkıda bulunurken, onları sürekli olarak daha az haklara sahip ve kuşaklardır ailelerine ait olan topraklara ve mülklere erişim talep etme hakkı olmayan bir grup olarak yaftalamıştır.

Üç temel mevzuat İsrail toprak rejiminin özünü oluşturdu ve bu süreçte asli bir rol oynadı: 1950 tarihli Gaip Kişilerin Mülkiyet Yasası (Mülkiyetin Nakli Yasası); 1947-49 çatışmasından sonra devletin, yeni kurulan Yahudi yerleşim birimlerinin ve İsrail ordusunun olağanüstü hâl düzenlemelerini kullanarak yönetimini ele geçirdiği topraklara el konulmasını geriye dönük olarak "yasallaştıran" 1953 tarihli Toprak Edinme Yasası ve maliye bakanının herhangi bir kamusal amaç için arazi kamulaştırmasına izin veren 1943 tarihli Britanya (Kamusal Amaçlı) Arazi (Edinimi) Kararnamesi. Yürürlükte olan bu yasalar, Filistin topraklarına ve mülklerine el konulmasına ve bunların edinilmesine yardımcı olurken, yıllar içinde İsrail devleti ve Yahudi ulusal kurumlarının münhasır mülkiyetine yol açtı. 1967'de Doğu Kudüs'ün işgal edilmesinden bu yana, tüm İsrail toprak rejimi Doğu Kudüs'te esasen devlet toprakları olarak arazi kamulaştırılması için kullanıldı. İsrail yetkilileri Filistin topraklarını ve Doğu Kudüs'teki konut haklarını etkileyen ek yasal araçları ve değişiklikleri de yürürlüğe koydu.

Gaip Kişilerin Mülkiyet Yasası, ülke dışında mülteci olup olmamalarına ya da ülke içinde köylerinden ve evlerinden edilmiş ve çoğunlukla İsrail içinde, yakınlardaki Filistin köylerine yerleşmiş olup olmamalarına bakılmaksızın, evlerinden sürülen ya da kaçan Filistinlilere ait tüm mülkiyetin denetimini fiilen devlete verdi. Hiçbir zaman uluslararası bir sınırı aşmamalarına ve birçok durumda kendi evlerine ve topraklarına birkaç kilometre mesafede kalmalarına rağmen "gaip" addedildiler.

Kuzey İsrail'de Akka'ya yakın Filistin köyü İkrit'in yıkılması bu politikanın acımasızca uygulanmasının açık bir örneğidir. 1948'de İsrail ordusu İkrit'in yaklaşık 600 sakinine evlerini "geçici" olarak terk etmeleri talimatını verdi. Geri dönmelerine hiçbir zaman izin verilmedi. Köyün sakinleri, geri dönüş haklarının tanınması için İsrail Yüksek Mahkemesi'ne dilekçe verdi ve kazandılar. Ne var ki İsrail Savunma Bakanlığı, köylerinden zorla çıkarılan diğer Filistinlilerin geri dönüşü için bir emsal oluşturacağından korktuğı için kararı uygulamayı reddetti. Böylece 1951'de Bakanlık, kilise ve mezarlık dışında köyü yıktı. Filistinli İkrit topluluğı şu anda çoğunlukla 20 km uzaklıktaki Reme'de yaşayan yaklaşık 1.500 kişiden oluşuyor. İkrit'teki evlerine ve topraklarına dönme hakları için mücadele etmeyi sürdürüyorlar.

İsrail hükümetinin doğrudan toprağı el koymasına koşut olarak, işgal altındaki Doğu Kudüs'te Ürdün Düşman Mülkü Yediemini tarafından korunan 1948 öncesi tüm Yahudi mülkleri, 1970 tarihli Yasal ve İdari İşler Yasası'nda yapılan bir değişiklik ile İsrail Genel Yediemini'ne nakledildi. Yasa, asıl Yahudi sahibine ya da yasal varislerine, Genel Yediemin'den bu tür mülkleri kendilerine geri vermesini talep etme izni veriyordu. Yasa, Batı Kudüs'teki mülklerine 1948'den sonra el konulmuş Filistinliler için değil, sadece Yahudi mülk sahipleri için geçerlidir ve açıkça ayrımcı bir tazminat planıdır.

Bir tahmine göre İsrail, Gaip Kişilerin Mülkiyet Yasası kapsamında İsrail ve Doğu Kudüs'teki Filistinli mültecilere ait 10.000 dükkân, 25.000 bina ve verimli toprakların neredeyse %60'ına el koymuştur.

İsrail devletinin Kudüs'te Yahudi yerleşimini geliştirmek için el konulmuş Filistin topraklarını bölüştürmesine ek olarak, Ateret Cohanım ve Elad gibi Yahudi yerleşimci örgütleri, Filistinlilere tahliye davası açmak için

İSRAİL'İN APARTHEID REJİMİ - ÖZET

FİLİSTİNLİLERE YÖNELİK İRKSAL AYRIMCILIK VE İNSANLIĞA KARŞI İŞLENEN SUÇLAR

Uluslararası Af Örgütü

yasal bir plan geliştirmek ve mülklerine el koymak, Yahudi yerleşimcilerin Filistinlilerin ağırlıklı olduğu mahallere yerleşmesini mümkün kılmak ve Yahudi yerleşimlerinin genişlemesini kolaylaştırmak için 1950 tarihli Gaip Kişilerin Mülkiyet Yasası ve 1970 tarihli Yasal ve İdari İşler Yasası'na dayanmıştır. Birleşmiş Milletler İnsani İşler Koordinasyon Ofisi (OCHA) tarafından yapılan tahminlere göre, 2019'da, 877 kişiden oluşan 199 Filistinli aile, çoğunlukla Eski Şehir'de ve Şeyh Cerrah ve Silvan mahallelerinde tahliye davalarıyla karşı karşıyaydı. Yerleşimci örgütlerinin toprak ve mülk gaspları, Genel Yediemin, Yahudi Ulusal Fonu ve yargı da dahil olmak üzere, devlet kurumlarının yardımıyla gerçekleştirilmektedir.

İsrail, yerleşimler ve bunlara bağlı altyapılar inşa ederek ve bunları genişleterek, ulusal parklar, arkeolojik alanlar ve askeri "talim sahaları" oluşturarak toprak üzerinde denetim kurmak ve bunu sürdürmek için Batı Şeria'nın geri kalanında, ayrıca 2005'te tek taraflı olarak çekilene dek Gazze Şeridi'nde Filistin topraklarına el koymak üzere bir kısmı İsrail medeni yasalarını yansıtan olağanüstü hâl mevzuatı ve askeri mevzuattan yararlandı. İsrail yetkilileri, Batı Şeria ve Gazze Şeridi'nin işgalinin ilk on yılında, özel mülkiyetli Filistin topraklarına el koymak için kamulaştırma emirlerine, gaip kişi mülkiyet emirlerine ve belirli alanları "kapalı askeri saha" ilan eden askeri emirlere ek olarak, çoğunlukla sözde askeri gereksinimler için talep emirleri yoluyla ilerlediler. Bu uygulamalar İsrail Yüksek Mahkemesi tarafından yasal olarak geçerli hale getirildi; bu da sonuçta yerleşimlerin yasalılığı sorununu yargılanamaz kıldı.

İsrail, yasalara ek olarak, mülkiyet haklarının seçici bir kaydını, el konulmuş Filistin topraklarının Yahudi yerleşimi için ayrımcı bir şekilde bölüştürülmesini ve Filistinlileri topraklarından ve mülklerinden zorla nakletmek için ayrımcı bir kentsel planlama ve bölgeleme rejimi kullandı. Sonuç, Filistin nüfusunu hem İsrail'in içinde hem de İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nda kasıtlı olarak yoksullaştırılması olmuştur.

Britanya mandası altında 1948'den önce başlatılan arazi tapu düzenleme süreci, İsrail'in Filistinlileri tüm toprak alanlarında mülksüzleştirilmesi için ek bir araç haline geldi ve sonunda İsrail yetkililerinin milyonlarca dönüm "kamu arazisi"ni Yahudi yerleşimi için devretmesini mümkün kıldı. İsrail yetkilileri bu politikayı İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nda, onları talep emirlerinin kullanımını sert bir biçimde azaltmaya zorlayarak Batı Şeria şehri Nablus yakınlarındaki Elon Moreh yerleşiminin, amacı askeri olmadığı için yasadışı olduğunu kabul eden 1979 tarihli bir Yüksek Mahkeme kararının ardından agresif bir biçimde uyguladılar.

Koşut olarak, İsrail hükümeti Yahudi topluluklarının ve yerleşimlerinin el konulmuş toprakları kullanabilmelerini sağlamak üzere kurumsal bir mekanizma kurdu. Bu mekanizma, İsrail'de ve Doğu Kudüs'te, toprakların yasal tapusu devlette kalırken, devletten birçoğu sadece Yahudilere hizmet eden Yahudi ulusal örgütlerine ve kurumlarına toprak devrini mümkün kıldı. İsrail hükümeti, İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nın geri kalanında, devlet topraklarının Yahudi yerleşimcilerin yararına olmak üzere neredeyse münhasıran İsrail devlet kurumlarına ve örgütlerine, devlet şirketlerine ve özel şirketlere dağıtımını mümkün kılan politikalar benimsedi.

İsrail'de kamu arazisi büyük ölçüde Yahudi kasabaları ve yerleşimleri geliştirmek için kullanılmaktadır; Filistinli İsrail vatandaşlarının kamu arazisinin %80'inde arazi kiralaması fiilen engellenmektedir. Yahudi ulusal organları genellikle Yahudi olmayanlara arazi kiralamamakta ve yeni Yahudi göçmenler için özel olarak geliştirilen kamu arazileri üzerinde kurdukları konut projelerinde ve/veya topluluklarda onları kabul etmemektedir. İsrail'de kamu arazisinin yaklaşık %13'ü ya da 2,5 milyon dönümden büyük bir arazi, yalnızca Yahudilerin münhasır kullanımı için Yahudi Ulusal Fonu aracılığıyla sahiplenilmekte ve yönetilmektedir.

İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nda, uluslararası hukuk uyarınca hukuka aykırı olan İsrail yerleşimlerinin kurulması ve desteklenmesi ve bunların Yahudi İsraili sivillerle doldurulması, 1967'den beri bir hükümet politikası olmuştur. Bugüne dek, çoğu özel mülkiyete ait olan Doğu Kudüs'teki toprakların yaklaşık %38'i Filistinlilerden kamulaştırıldı. İsraili yetkililer bu büyük arazi kamulaştırmalarını stratejik yerlerde, Filistin mahallelerini çevrelemek ve dolayısıyla Filistinlilerin kentsel ve coğrafi yakınlığını ve gelişmesini bozmak için 13 Yahudi İsraili yerleşimi inşa etmek üzere kullandı.

İsrail, Batı Şeria'nın geri kalanında, 1967 ile 2009 arasında, kamu arazilerinin toplam alanını yaklaşık 530.000 dönümden 1,4 milyon dönüme çıkardı —bunun büyük çoğunluğu C Bölgesi'ndedir— ve bu arazinin yarısını sivillerin kullanımı için dağıttı. İsrail ordusu tarafından 2018'de İsrail merkezli STÖ Peace Now'a sunulan bilgiye göre dağıtılan kamu arazisinin yaklaşık 99,76'sı (674,459 dönüm), münhasıran İsrail yerleşimleri için tahsis edilmiştir. Bugün, İsrail yerleşimleri Batı Şeria'nın yaklaşık %10'unu kapsıyor ve bölgesel kenseylerinin yerleşimcilerin çoğunun yaşadığı C Bölgesi'nin kabaca %63'ü (ya da Batı Şeria'nın %40'ı) üzerinde yetkisi var. 2020'nin sonunda, (Doğu Kudüs hariç) Batı Şeria'da, 441.600'den çok İsraili yerleşimcinin yaşadığı 272 yerleşim alanı ve izinsiz gecekondü yerleşim bölgesi vardı. Temmuz 2021 itibarıyla, ek olarak 225.178 Yahudi İsraili yerleşimci, o gün 358.800 Filistinliye ev sahipliği yapan Doğu Kudüs'te yaşıyordu.

Doğu Kudüs de dahil olmak üzere Batı Şeria'daki İsrail yerleşimlerinin Yahudi İsraililer için kalıcı ikamet ya da ekonomik faaliyet yerleri olmaları amaçlanmıştır ve bunlar yalnızca onların gereksinimlerine hizmet etmek

için inşa edilmiştir. İsrail yetkilileri, Yahudi İsrailileri bu yerlerde yaşamaya teşvik etmek ve yerleşim ekonomisini desteklemek için, sübvansiyonlar, vergi teşvikleri ve düşük maliyetli kamu hizmetleri ve kaynaklar sağlamaktadır.

İsrail artık Gazze'de Filistinlilerin evlerine ve topraklarına el koymazken, bölgeyi İsrail'den ayıran "tampon bölge"de ve Gazze kıyılarında benzer şekilde erişimin kısıtlı olduğu bir deniz sahasında Filistinlilerin dolaşmalarını denetim altında tutmak ve kısıtlamak için hukuka aykırı öldürücü güç kullanmaktadır. İnsan hakları örgütlerine göre, "tampon bölge" çitten 300 m ile 1.500 m arasında bir mesafeye kadar uzanıyor ve toplamda yaklaşık 62 km²'lik bir alanı ya da Gazze Şeridi'nin toplam alanının kabaca %17'sini içeriyor. Bu alan Gazze'deki tarım arazilerinin %35'inden fazlasını kapsıyor. Diğer yandan, erişimin kısıtlı olduğu deniz sahası da balıkçılık yapılan suların %85'ini kapsıyor.

AYRIMCI İMAR VE PLANLAMA POLİTİKALARI

Arazi mülkiyeti ve dağıtım sistemine koşut olarak, imar ve planlama politikaları, hem İsrail'de hem de İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nda Filistinli toplulukları ötekileştirirken, İsrail'in Yahudi denetimi kurma politikalarını yerine getirmede merkezi olmuştur. Planlama, Yahudi İsraili varlığını stratejik yerlerde genişletmek; Yahudi kasabaları, şehirleri ve yerleşimleri inşa etmek; Filistin kasabaları ve merkezlerinin coğrafi genişlemesini engellemek ve kalkınma adına araziye yeşil alanlar, sanayi bölgeleri ya da askeri sahalar olarak bölgeleyerek arazi kullanımını ve Filistinlilerin toprağa erişimini düzenlemek için kullanılmaktadır. Bu tür bir planlama, örneğin, Filistin yerleşimlerini kuşatmak ya da 1948'den sonra yıkılan Filistin köylerini askeri saha ya da ulusal park olarak düzenleyerek yok etmek için kullanıldı.

İsrail'in tam denetime sahip olduğu tüm alanlarda (İsrail'de, Doğu Kudüs'te ve Batı Şeria'nın C Bölgesi'nde) yerel bir taslak plan, arazinin konut, endüstri ve yeşil alan gibi amaçlarla kullanılmasına ilişkin politikayı belirliyor ve yapı ruhsatlarının verilmesi için yasal dayanak görevi görüyor, Ayrıca plan, merkezi yönetimin yerel kalkınmayı sağladığı temel araçtır. İsrail ve Doğu Kudüs'te, yerel bir taslak plan, 1965 tarihli Planlama ve İnşaat Yasası uyarınca yalnızca resmi bir hükümet otoritesi tarafından hazırlanabilir. Ancak, devlet planlamacıları, Filistin bölgeleri için sakinlerin gereksinimlerini göz önünde bulunduran uygun planları sağlayamamaktadır.

Benzer bir biçimde, Batı Şeria'nın C Bölgesi'nde, İsrail Sivil Yönetimi'nin planlama sistemi herhangi bir Filistin temsiline ya da anlamlı bir katılıma izin vermiyor; bunun sonucunda Filistin nüfusunun gereksinimlerini hesaba katılmıyor ve sürekli İsraili yerleşimcilerin çıkarlarına ayrıcalık tanınıyor. İsrail Sivil Yönetimi, aynı zamanda, planlamanın günün şartlarına uymayan Britanya manda planlarına uyması gerektiğinde ısrar etmek için Ürdün yasalarının seçici bir yorumunu kullanıyor ve buna dayanarak inşaat ruhsatı başvurularını rutin olarak reddediyor.

Bu ayrımcı önlemler hem İsrail'de hem de İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nda kaçak inşaatlara ve bunu izleyen yıkımlara yol açıyor.

Sonuç, yeni Filistin imarının mutlak yokluğu olmuştur. 1948'den beri devlet, İsrail'de 700'den fazla Yahudilere özgü yerleşimler kurarken, Necef'te Bedevilerin zorla şehirleştirilmesi için tasarlanmış, devlet tarafından planlanmış Bedevi kasabaları hariç Filistinliler için yeni bir yerleşim kurmamıştır.

Mossowa Center adlı STÖ'nün tahminine göre, 2019'da Filistinli İsrail vatandaşları tarafından inşaat ruhsatı olmadan yaklaşık 50.000 yapı inşa edildi. 1965 tarihli Planlama ve İnşaat Yasası uyarınca, inşaat ruhsatı olmayan herhangi bir bina ya da imar ilgili İsrail yetkilileri tarafından "yıkılabilir, sökülebilir ya da kaldırılabilir" ve sahibi yıkımın maliyetinden sorumlu olabilir, yanı sıra para cezasına ve/veya hapis cezasına çarptırılabilir. 2012 ve 2014 arasında, idari yıkım emirlerinin %97'si, çoğunlukla Filistinli İsrail vatandaşlarından ve aynı zamanda çok daha küçük olan Dürzi azınlığından oluşan, İsrail yetkililerinin Arap kesimi olarak adlandırdığı bölgede verildi.

Necef, İsrail'in ayrımcı planlama ve inşaat politikalarının arazi ve kaynakları Filistin toprakları ve konut hakları pahasına Yahudi İsraililer için en üst düzeye çıkarmak üzere nasıl tasarlandığının en iyi örneğidir. İsrail yetkilileri, 1970'lerden beri Necef'teki Filistinli Bedevi köylerini yerleşim alanları olarak bölgelemek yerine, köyleri ve çevresindeki arazileri askeri, endüstriyel ve kamusal kullanım için bölgelemişlerdir. Yıllar içinde İsrail bu köylerin 11'ini tanıdı fakat 35'i "tanınmamış" olarak duruyor; sakinlerinin "yasadışı gecekonduculuk" yaptığı düşünülüyor ve araziler yerleşim yeri olarak belirlenmediği için kurulu ya da yeni evlerini yasallaştırmak üzere inşaat ruhsatına başvuramıyorlar. Sonuç olarak, bütün toplulukların binaları defalarca yıkıldı. Buna karşılık, İsrail mahkemeleri, taslak planları ve inşaat ruhsatları olmadan aynı bölgede inşa edilen Yahudi yerleşimlerini geriye dönük olarak onayladı. Resmi statünün bulunmaması ayrıca İsrail yetkililerinin bu köylere herhangi bir temel altyapı ya da sağlık ve eğitim gibi hizmetleri de sunmadığı

İSRAİL'İN APARTHEID REJİMİ - ÖZET

FİLİSTİNLİLERE YÖNELİK İRKSAL AYRIMCILIK VE İNSANLIĞA KARŞI İŞLENEN SUÇLAR

Uluslararası Af Örgütü

anlamına geliyor ve belediye seçimlerinde oy kullanamadıkları ya da seçimlere katılmadıkları için sakinlerin farklı yerel yönetim organlarında temsilcileri bulunmuyor.

Benzer bir şekilde, Doğu Kudüs'teki Filistin mahallelerine yönelik bölgeleme planlarını onaylamayı kasıtlı olarak reddetmek, kamusal alanların, okulların ve istihdam olanakları için ticari bölgelerin inşaatı da dahil olmak üzere, Filistin topluluklarının gelişimini engelleyen yıkıcı bir etki yarattı. Filistinliler Doğu Kudüs'te az gelişmiş ve yoğun nüfuslu bölgelerde yaşıyor; tüm mahalleler ruhsatsız inşaat nedeniyle yıkım riskine maruz kalırken, Filistinliler ciddi bir konut sıkıntısıyla karşı karşıya.

Filistinliler bugün Doğu Kudüs'teki nüfusun %60'ını oluşturuyor, ancak İsrail planlama yetkilileri tarafından arazinin yalnızca %15'i Filistin konutları için belirlenmiş ve bu arazinin %2,6'sı kamu binaları için bölgelemiştir. Peace Now'ın verilerine göre, 1991'den 2018'e kadar, Kudüs'te onaylanan inşaat ruhsatı başvurularının sadece %16,5'i Doğu Kudüs'teki Filistinliler içindi; bu oran Doğu Kudüs'teki Yahudi yerleşimleri için %37,8'dir. Onaylanan diğer başvurular Batı Kudüs içindi.

Batı Şeria'nın C Bölgesi'nde, son derece ayrımcı kentsel planlama ve bölgeleme sistemi, uygulamada, Filistinlilerin sadece C Bölgesi'nin çoğu halihazırda meskûn olan %0,5'ine (kabaca 1,800 dönüm) inşaat yapmalarına izin verildiği anlamına gelir. Bu arada İsrail yetkilileri, C Bölgesi'ndeki arazinin %70'ini yerleşimlere ayırmıştır. Temmuz 2019'da İsrail Güvenlik Kabinesi Filistinliler için 715 konut birimine inşaat ruhsatı sağlama sözü verdi. Buna karşılık, Yahudi yerleşimcilerine 6.000 konut birimi için inşaat ruhsatı sözü verdiler. Haziran 2020'nin sonunda Filistinliler için sadece bir inşaat ruhsatı çıkmıştı. Buna karşılık, Temmuz 2019 ile Mart 2020 arasında Yahudi yerleşimciler için 1.094 inşaat ruhsatı verildi.

FİLİSTİNLİLERİN İNSANİ GELİŞİMİNİN BASKI ALTINA ALINMASI

İsrail'in denetimi altındaki tüm alanlarda Filistinlilere kasıtlı olarak yapılan onlarca yıllık eşitsiz muamele, Filistinlileri ötekileştirdi; doğal ve finansal kaynaklara, geçim olanaklarına, sağlık hizmetine ve eğitime eşit erişimleri engelleyerek, onları sosyo-ekonomik açıdan yaygın ve sistematik bir biçimde dezavantajlı hale getirdi. İsrail yetkilileri tarafından İsrail'deki Yahudi İsraili vatandaşların ve İşgal Altındaki Filistin Toprakları'ndaki İsraili yerleşimcilerin yararına ayrımcı muamele ve kaynak dağıtımı, sahadaki eşitsizlikleri artırıyor.

İsrail ve İşgal Altındaki Filistin Toprakları genelinde, milyonlarca Filistinli, genellikle az gelişmiş ve çöp toplama, elektrik, toplu taşıma ve su ve sıhhi tesisat altyapısı gibi yeterli temel hizmetlerden yoksun, yoğun nüfuslu bölgelerde yaşıyor. Necef, Doğu Kudüs ve Batı Şeria'nın C Bölgesi gibi tamamen İsrail denetimi altındaki bölgelerde temel hizmetlerin esirgenmesi, özü itibarıyla ayrımcı planlama ve bölgeleme politikalarıyla bağlantılıdır ve Yahudi yerleşiminin genişlemesini mümkün kılmak üzere Filistinlileri evlerini terk etmeye zorlamak için dayanılmaz yaşam koşulları yaratmayı amaçlamaktadır. Ek olarak, İsrail'in Batı Şeria'nın ve Gazze'nin bütünündeki dışlama, ayrıştırma ve dolaşım üzerindeki ciddi kısıtlama politikaları; İsrail, uluslararası hukuk uyarınca bu hizmetleri sadece kendi nüfusuna değil, aynı zamanda askeri işgali altında yaşayan Filistinlilere de sağlamakla yükümlü olduğu halde, Filistinlilerin can kurtarma da dahil olmak üzere sağlık hizmetlerine ve eğitime erişimde zorluk yaşamalarına yol açıyor. Bu tür hizmetlere erişmeyi başardıklarında, bu hizmetler genel olarak Yahudi İsraili vatandaşlara sağlanan hizmetlerden daha düşük niteliklidir. Bu politikalar Filistinlilerin sosyo-ekonomik haklarını ciddi şekilde etkilemekte ve insani potansiyellerini gerçekleştirmelerini engellemektedir.

İsrail'de ve İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nda yaşayan Filistinliler, ölçümlerin mevcut olduğu tüm refah göstergelerinde açık bir şekilde dezavantajlı durumdadır. İşgal altındaki Batı Şeria'da yaşayan yerleşimciler de dahil olmak üzere Yahudi İsraililerden daha yüksek yoksulluk oranlarına ve daha düşük işgücü katılımı, eğitim alma ve sağlık düzeylerine sahipler. Bir dizi ekonomik ve sosyal haklardan yoksun olmaları; yalnızca Yahudi İsraililerden ayrıştırılmalarının değil, aynı zamanda dolaşım üzerindeki ciddi kısıtlamalar yoluyla birbirlerinden ayrılmasının ve Filistin insani gelişiminin Yahudi İsraililerin sosyo-ekonomik çıkarlarına tabi kılınmasının da dolaysız bir sonucudur. İsrail, Filistin ekonomisi üzerindeki Yahudi tahakkümünü, İsrail içindeki Filistinli toplulukları dışlayarak ve kasıtlı olarak ihmal ederek ve sürekli bir askeri işgal bağlamında İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nda bir ekonomik bağımlılık rejimi yaratarak sürdürmektedir.

Filistinli ve Yahudi İsraili vatandaşlar arasındaki sosyo-ekonomik eşitsizlikler, on yıllar boyunca izlenen ayrımcı politikaların sonucudur. Tarihsel olarak İsrail, 18 yıllık askeri yönetimi altında Filistinli vatandaşların geçim kaynaklarına erişimini engelledi ve onları, farklı zamanlarda, Yahudi çoğunluğun çıkarlarını korumak için ucuz işgücü kaynağı olarak kullandı. Amansız toprak gasplarına ek olarak, Filistinli yerleşim birimlerinin

kalkınma için yüksek öncelikli alanlardan dışlanması, tarımda toprak ve suyun ayrımcı bir şekilde dağıtılması, ayrımcı imar ve planlama faaliyetleri ve Filistinli topluluklar yararına büyük altyapı geliştirme projelerinin uygulanmaması gibi politikalar Filistinlilerin sosyal ve ekonomik yoksunluğuna yol açtı.

İmar planları olmadan, Filistinli topluluklar konut ve endüstriyel kullanıma yönelik arazi belirleyemiyor ve ekonomik kalkınma için gerekli altyapıyı kuramıyor. Bugün, İsrail'de önemli bir vergi geliri sağlayan endüstriyel bölgelerin sadece %2'si, İsrail'in diğer bölgelerine toplu taşıma ya da anayollarla bağlantısı zayıf olan Filistin bölgelerinde yer alıyor. Sonuç olarak, İsrail'deki Filistinli topluluklar, ekonomik kalkınma için gerekli altyapıdan yoksun ve bu, nüfuslarını, iş için rekabet ederken kurumsal ayrımcılığa maruz kaldıkları Yahudi sektöründe iş aramaya zorluyor.

Ayrıca, çoğu Yahudi yerleşimlerine dağıtılan kamu kaynaklarının dağıtılmasında da ayrımcılığa maruz kalıyorlar. Örneğin, Filistinli yerel yetkililer, büyük ölçüde, ayrımcı İsrail politikalarının bir sonucu olarak, konut dışı ya da ticari vergilerden elde edilen gelirdeki eşitsizlik nedeniyle, daha az vergi geliri toplamaktadır. Filistin yerleşimleri ayrıca eğitim, refah, sağlık ve kültürel hizmetler gibi belirli harcamalar için merkezi hükümetten daha düşük sübvansiyonlar alır. İsrail İstatistik Kurumu'nun 2018 tarihli bir araştırmasına göre, Yahudi kesimindeki aylık eğitim ve kültüre yönelik kamu harcaması, (ağırlıklı olarak Filistinli) Arap kesimine göre kişi başına neredeyse üç kat daha fazladır.

İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nın dört bir yanında, İsrail'in sürekli askeri işgal bağlamında izlenen bölgesel parçalanma ve ayrıştırma politikaları, onu bağlantısız, zayıf ve İsrail'in jeo-demografik hedeflerine tabi hale getirerek ve Filistin nüfusu için sürdürülebilir ve hakkaniyete uygun kalkınmayı başarmaktan alıkoyarak Filistin ekonomisinin performansı üzerinde yıkıcı bir etki yarattı. İşgal Altındaki Filistin Toprakları'ndaki durum, anne ölümleri, okuryazarlık düzeyleri ve eğitim ve aşılama oranları dahil olmak üzere bazı sosyal haklar bakımından son on yılda iyileşmiş de olsa, genel olarak, yaşam standartları sağlık hizmetlerine, istihdama, eğitime ve barınmaya erişimin özellikle etkilenmesiyle durgunlaşmış ya da kötüye gitmiştir.

İsrail ile Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ) arasındaki 1994 tarihli Paris Protokolü, bağımsız Filistin ekonomik politikalarına yer bırakmayan bir gümrük birliği aracılığıyla, İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nı ticaret politikalarına, tarife yapısına ve İsrail'in katma değer vergisi oranına bağlayarak Filistin ekonomisinin İsrail'e bağımlılığını sağlamıştı. 1999'dan beri Filistin'in İşgal Altındaki Filistin Toprakları'ndaki gayri safi yurtiçi hasılası (GSYİH) fiilen durgun kalmıştır. Filistin ekonomisi, İsrail'in ticaret üzerindeki ihracat mallarının üretimini ve ithal edilebilir malları etkileyen sayısız kısıtlamasının sıkıntısını çekiyor. Neredeyse tüm Filistin ithalat ve ihracat transit limanları ve geçiş noktaları, İsrail tarafından denetim altında tutuluyor; burada gecikmeler ve güvenlik önlemleri, sevkiyat başına maliyetleri ortalama 538 ABD doları artırarak önemli ve kalıcı bir ticaret açığına neden oluyor.

Bundan başka, İsrail 2007'de kimyasallar ve teknoloji de dahil olmak üzere potansiyel olarak askeri ve sivil kullanıma sahip olduğunu düşündüğü herhangi bir malın girişini kısıtlayan bir "ikili kullanım" politikası uyguladı. Ev aletleri ve tıbbi ekipman gibi günlük kullanımda yer alan parçaları da içerebilen, "iletişim ekipmanı, iletişim destek ekipmanı ya da iletişim işlevlerine sahip ekipman" gibi kategorileri kapsayan bu 117 kalemlik liste muğlaktır. Bu politika yalnızca Batı Şeria ve Gazze Şeridi'ndeki Filistinli ithalatçılar için geçerlidir, İsraili meslektaşları ve hatta İşgal Altındaki Filistin Toprakları'ndaki İsraili yerleşimciler için geçerli değildir. Bunun genel olarak ekonomi, özel olarak da tarım, bilgi ve iletişim teknolojisi (BİT) ve imalat sektörleri üzerinde yıkıcı bir etkisi ve özellikle Gazze Şeridi'nde feci sonuçları olmuştur.

Diğer yandan, İsrail yetkilileri, Doğu Kudüs'ü Batı Şeria'nın geri kalanından fiziksel olarak ayırarak, ikinci *intifadadan* bu yana Filistinlilerin geçim kaynaklarına erişimini engelledi ve şehrin Batı Şeria'nın ana ticaret merkezi olma rolünü önemli ölçüde azalttı. BM Ticaret ve Kalkınma Konferansı'na (UNCTAD) göre, çit/duvar inşaatı başlangıcından bu yana ilk 10 yıl içinde Doğu Kudüs'teki Filistinlilere 1 milyar ABD dolarının üzerinde doğrudan kayba neden olurken, 1993 ve 2013 arasında Doğu Kudüs'teki Filistin ekonomisi yaklaşık %50 küçüldü. Filistin İstatistik Kurumu'na göre, Batı Şeria'nın diğer bölgelerinde İsrail'in uyguladığı dolaşım kısıtlamaları, Filistinlilere yılda (274 milyon ABD dolarına eşdeğer) 60 milyon çalışma saatine mâl oldu.

Abluka ve İsrail'in yinelenen askeri saldırıları, Gazze'nin temel altyapısına ağır bir zarar verdi ve sağlık sistemini ve ekonomisini daha da zayıflatarak bölgeyi sürekli bir insani kriz durumunda bıraktı. Gerçekten de İsrail'in Gazze'nin çoğunluğu çocuk olan sivil nüfusunu toplu olarak cezalandırması; barınma, içme suyu ve elektrik kıtlığı ile temel ilaçlara ve tıbbi bakıma, gıdaya, eğitim ekipmanına ve yapı malzemelerine erişim eksikliği nedeniyle insan hayatına zararlı koşullar yarattı.

UNCTAD'a göre, 2007-2018 arasında, İsrail ablukası nedeniyle Gazze'nin Filistin ekonomisindeki payı %31'den %18'e düştü. Sonuç olarak, 1 milyondan fazla insan yoksulluk sınırının altına itildi ve yoksulluk oranı 2007'de %40'tan 2017'de %56'ya yükseldi. Bu, nüfusun %80'inden fazlasının uluslararası yardıma bağımlılığını kalıcı hale getirdi.

İSRİL'İN APARTHEID REJİMİ - ÖZET

FİLİSTİNLİLERE YÖNELİK İRKSAL AYRIMCILIK VE İNSANLIĞA KARŞI İŞLENEN SUÇLAR

Uluslararası Af Örgütü

Gazze ekonomisinin ablukanın neden olduğu çöküşü, son 13 yılda sivil mülkte ve elektrik, su, kanalizasyon ve sıhhi tesisat tesisleri dahil olmak üzere temel altyapıda büyük yıkıma neden olan, ayrıca en az 2.700 Filistinli sivilin öldürülmesinin yanı sıra on binlerce kişiyi yaralanmasına ve yerinden edilmesine yol açan dört İsrail askeri saldırısıyla daha da ağırlaştı. Bu süre zarfında Filistinli silahlı gruplar, İsrail'deki şehir ve kasabalara ayırım gözetmeksizin binlerce roket fırlattı ve onlarca sivil öldürdü ya da yaraladı. 2019'da UNCTAD, İsrail'in 2008 ve 2014 arasında Gazze'deki üç askeri operasyonunun maliyetinin Gazze'nin GSYİH'sinin en az üç katı olduğunu hesap etti.

Ciddi dolaşım kısıtlamaları tarım sektörü üzerinde özellikle zararlı bir etki yarattı. 1967'den önce, tarım sektörü Batı Şeria'daki işgücünün yaklaşık dörtte birini istihdam ediyor ve GSYİH'sinin ve ihracatının yaklaşık üçte birine katkıda bulunuyordu. İşgalin ardından İsrail yetkilileri yerleşimler ve çit/duvar inşa ederek ve Filistinlilerin dolaşım özgürlüklerine ve topraklarına erişimlerine ciddi kısıtlamalar getirerek Filistinlileri ve ekonomilerini C Bölgesi'ndeki en verimli ve en iyi otlakların %63'ünden mahrum bıraktı.

Çit/duvar, Batı Şeria yüzölçümünün %10'undan fazlasını yalıtarak 219 Filistin bölgesini doğrudan etkiledi ve çit/duvar ile Yeşil Hat arasındaki "dikiş bölgesi"nde arazisi olan Filistinli çiftçilerin yaklaşık %80'inin bu araziye erişimi kaybetmesine neden oldu. "Dikiş bölgesi"ndeki tarım arazilerine erişmek isteyen çiftçilerin, devamlı yenilenmesi gereken askeri izinler almaları gerekmektedir. Bunları edinmeyi başaranlar için erişime yalnızca yaya olarak ve izinlerde görünen belirli tarım kapılarından izin verilmektedir.

Buna ek olarak İsrail, "tampon bölge" ve erişimin kısıtlı olduğu deniz sahasıyla yaptırım uygulayarak Gazze'deki tarım arazilerinin %35'inden fazlasının ve Gazze kıyısı boyunca uzanan balıkçılık alanlarının %85'ini Filistinliler için yasak bölge haline getiriyor. 113.000 çiftçi de dahil olmak üzere tahmini 178.000 kişi artık "tampon bölge"deki tarım arazilerine erişemiyor. 2014'ten bu yana İsrail ordusu, Gazze ile İsrail arasındaki çit boyunca Filistinlilerin ürünleri üzerine havadan herbisit (bitki öldürücü) püskürterek çok geniş kapsamlı sağlık sorunlarıyla birlikte Gazzeli çiftçilerin geçim kaynaklarının kaybedilmesine neden oldu. İsrail, püskürtmenin "en uygun ve sürekli güvenlik operasyonlarını mümkün kılmak" amaçlı olduğunu iddia etse de, bu iddiasını destekleyecek herhangi bir kanıt sunmadı.

Gazze kıyılarında petrol ve gaz bulunmasından bu yana İsrail, Gazze'nin deniz kıyısının sınırlarını, bazen sadece 3 deniz miline indirerek, defalarca değiştirdi. Yeterli balıkçılık sahasına erişimin olmaması, tahminen 65.000 Gazzeliyi etkiliyor ve bu balıkçıların yaklaşık %90'ını yoksullaştırıyor. Ayrıca, İsrail donanması, kıyılarda avlanan Gazzeli balıkçılara karşı öldürücü güç kullanmakta, teknelerini batırmakta ve gasp etmektedir.

İsrail yetkilileri, dolaşım üzerindeki ciddi kısıtlamalar yoluyla Filistinlilerin geçim kaynaklarına erişimini engellemenin yanı sıra, Filistinlilerin doğal kaynaklarına İsrail'deki ve yerleşimlerdeki kendi vatandaşlarının ekonomik çıkarları adına uluslararası hukuku ihlal ederek sistematik ve hukuka aykırı bir şekilde el koyuyor. İsrail'in Filistin'in verimli tarım arazisi, su, petrol, gaz, taş ve Ölü Deniz minerali gibi doğal kaynaklarını sömürmesi, Filistinlileri kendi kaynaklarına eşit erişimden ya da bunları yönetme, geliştirme ve bunlardan yararlanma fırsatından mahrum ediyor. Bu durum Filistinlilerin geçim kaynaklarına ve gıda ve yeterli yaşam standardı gibi sosyo-ekonomik haklara erişimlerini ciddi şekilde etkiliyor.

İsrail'in İşgal Altındaki Filistin Toprakları'ndaki su kaynakları ve suyla ilgili altyapı üzerindeki denetimi, Filistinliler ve Yahudi yerleşimciler arasında oldukça çarpıcı eşitsizliklerle sonuçlanıyor. İsrail yetkilileri, Filistinlilerin Batı Şeria'daki suya erişimini askeri emirlerle kısıtlayarak, İsrail ordusundan izin almadan yeni su tesisatı inşa etmelerini engelliyor. Filistinliler yeni kuyular açamaz, pompa kuramaz ya da mevcut kuyuları derinleştiremezler ve Ürdün Nehri'ne ve tatlı su kaynaklarına erişimleri engellenir. İsrail, Batı Şeria'nın büyük bir bölümünde yağmur suyunun toplanmasını bile denetim altında tutmakta ve İsrail ordusu, Filistin topluluklarına ait yağmur suyu toplama sarnıçlarını sık sık imha etmektedir. Bununla birlikte, Gazze Şeridi'nde kıyı yeraltı suları İsrail'in aşırı su çekmesi nedeniyle boşalmış ve kanalizasyon ve deniz suyu sızması nedeniyle kirlenmiştir; bunun sonucunda suyunun %95'inden fazlası insan tüketimine uygun değildir.

Bu politikaların sonucu olarak, İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nda ortalama Filistinli su tüketimi kişi başına günde yaklaşık 70 litredir. Batı Şeria'da yaklaşık 420.000 kişi günde 50 litre su tüketiyor, bu da İsrail'in ortalama kişi başı 300 litre su tüketiminin dörtte birinden az. İsrail yerleşimlerinde yaşayan İsraili yerleşimciler için günlük ortalama su tüketimi 369 litredir, yani Filistinlilerin tükettiği miktarın yaklaşık altı katı. BM'ye göre, Gazze'de zaten yoksul olan hanelerin %90'ı, boru hattından 10 ila 30 kat daha pahalıya, tuzdan arındırma ya da arıtma tesislerinden su almak zorundadır.

İsrail hükümeti, sağlıkları Yahudi İsraililerden daha kötü olmasına rağmen Filistinli İsrail vatandaşlarına hizmet veren sağlık sistemine fon sağlarken ayrımcılık yapmakta ve Necef'te tanınmayan köylerde yaşayan Filistinli Bedevilere herhangi bir sağlık tesisi sunmamaktadır; Filistinli Bedeviler tıbbi bakıma erişmek için uzun mesafeler kat etmek zorunda kalırlar. Bu, Yahudi ve (ağırlıklı olarak Filistinli) Arap nüfusları arasındaki

İSRAİL'İN APARTHEID REJİMİ - ÖZET

FİLİSTİNLİLERE YÖNELİK İRKSAL AYRIMCILIK VE İNSANLIĞA KARŞI İŞLENEN SUÇLAR

Uluslararası Af Örgütü

sağlık bakımından önemli eşitsizlikler yaratmaktadır ve Araplar resmi istatistiklerde evrensel olarak daha kötü durumdadır. Örneğin, 2019'da Arap kökenli İsrail vatandaşları için bebek ölüm oranı (1.000 doğumda 5,4) Yahudi İsraililerin (2,4) iki katından fazlaydı.

İsrail'in yarım asırlık askeri işgali, Batı Şeria ve Gazze Şeridi'nde, Filistinlilerin sadece sağlık standartlarını etkilemekle kalmıyor, aynı zamanda gerekli bakım ve tedaviye, özellikle ciddi tıbbi durumlar için birçok vakada sadece Doğu Kudüs, İsrail ya da yurtdışında mevcut olan özel tedaviye erişim imkanlarını da etkiliyor. Doğu Kudüs ya da İsrail'de tıbbi tedavi için sevk edilenler, insani gerekçelerle İsrail'in askeri iznine başvurmak zorundadır. Bu tür izinlerin alınması zordur ve bunlar genellikle gecikmeli olarak verilmekte ya da reddedilmektedir. İzin rejimi, özellikle kronik bir enerji kriziyle birleşen ablukanın sağlık hizmetlerinin mevcudiyetini ve kalitesini azalttığı ve sistemi çöküşün eşiğine getirdiği Gazze'de Filistinlilerin sağlığı üzerinde yıkıcı bir etkisi bulunmaktadır.

Son olarak, İsrail, okul eğitiminin her düzeyinde Yahudi akranlarından daha az fon alan İsrail ve Doğu Kudüs'teki Filistinli öğrencilere karşı ayrımcılık yapmaktadır. İsrail Eğitim Bakanlığı'nın 2016 bütçesine ilişkin Mossawa Center tarafından yapılan bir incelemeye göre, dezavantajlı geçmişe sahip (ağırlıklı olarak Filistinli) Arap öğrenciler, aynı sosyo-ekonomik statüye sahip Yahudi öğrencilere göre temel eğitimde öğrenim saati başına %30 daha az fon, orta seviye orta okul düzeyinde %50 daha az fon ve orta okul düzeyinde %75 daha az fon aldı.

APARTEİD SİSTEMİ

İsrail, Filistinliler üzerinde, İsrail ve İşgal Altındaki Filistin Toprakları genelinde ayrımcı yasaları, politikaları ve uygulamaları güçlendirerek dayatılan kurumsallaşmış bir sistematik baskı ve tahakküm sistemi yarattı ve bunu sürdürüyor. Bir bütün olarak görüldüğünde, bu sistem, Filistinlilerin yaşamlarının neredeyse her yönünü denetim altında tutmakta ve insan haklarını rutin olarak ihlal etmektedir.

Apartheid sistemi, Mayıs 1948'de İsrail'in kurulmasıyla doğdu ve o sırada iktidarda olan siyasi partiden bağımsız olarak, denetim altında tuttukları tüm bölgelerde birbirini izleyen İsrail hükümetleri tarafından on yıllar boyunca inşa edildi ve sürdürüldü. İsrail, önce 1948'de ve ardından 1967'de Doğu Kudüs'ü işgal ettiğinde ve Batı Şeria'nın ve Gazze Şeridi'nin geri kalanını işgal ettiğinde elde ettiği toprak kazanımlarına denk düşecek biçimde, farklı zamanlarda farklı Filistinli grupları farklı ayrımcı ve dışlayıcı yasalara, politikalara ve uygulamalara tabi tuttu. On yıllar boyunca, İsrail'in demografik ve jeopolitik amaçları, bu bölgesel alanların her birinde Filistinlilere yönelik politikaları şekillendirdi.

İsrail'in apartheid'ı, etkin denetimi altındaki çeşitli alanlarda kendini farklı şekillerde gösterse de, bu sistem tutarlı olarak aynı amaca, neredeyse oturduklarına bakılmaksızın İsrail medeni yasasına göre ayrıcalıklı olan Yahudi İsraililer yararına Filistinliler üzerinde tahakküm ve baskı kurma amacı taşıyor. Apartheid, Filistinlilerin toprakları ve mülklerine el konulmasına karşı çıkma haklarını kısıtlarken, edinilen ya da denetim altında tutulan en çok toprak ve arazi miktarına erişimi olan ve bu topraklardan en üst düzeyde yararlanan ezici bir Yahudi çoğunluğunu sürdürmek için tasarlanmıştır. Bu sistem, İsrail'in arazi ve topraklar ya da Filistinlilerin haklarının kullanımı üzerinde etkin denetim kurulduğu her yerde uygulanmaktadır. Hukukta, politikada ve uygulamada hayata geçirilmekte ve kuruluşundan bugüne kadar devletin söylemine yansımaktadır.

Uluslararası hukuk İsrail'deki ve İşgal Altındaki Filistin Toprakları'ndaki durumlara farklı şekilde uygulanırsa da, bu gerçek İsrail'in denetimi altındaki alanların hiçbirinde Filistinlilere karşı yasaklanmış ayrımcılığı mazur göstermez. İsrail'in İsrail içindeki Filistinlilere muamelesi, uluslararası insancıl hukuka olmasa da, uluslararası insan hakları hukukuna tabidir. İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nda İsrail'in tutumu, hem askeri işgalle (işgal hukuku) ilgili uluslararası insancıl hukuk kurallarına hem de uluslararası insan hakları hukuku kapsamındaki yükümlülüklerine bağlıdır. İşgal hukuku, işgalci gücün vatandaşları ile işgal altındaki toprakların nüfusu arasında farklı muameleye izin verir ve bazı durumlarda bunu gerektirir. Ancak, niyetin sistematik bir ırksal baskı ve tahakküm rejimi kurmak ya da sürdürmek olduğu durumlarda işgalci gücün bunu yapmasına izin vermez.

Filistinlilerin çoğunluğunun 1947-49'da ve ardından 1967'de zorla topraklarından ve mülklerinden edilmeleri; zorla sınır dışı etme, zora dayalı nakiller ve dolaşım özgürlüklerine getirilen keyfi kısıtlamalar; vatandaşlık ve geri dönüş haklarının inkarı, topraklarının ve mülklerinin ırksal ve ayrımcı bir şekilde gasp edilmesi ve bunu izleyen (toprak, konut ve su dahil olmak üzere) ulusal kaynakların ayrımcı dağıtım ve bunlara erişim; sadece geçim, istihdam, sağlık hizmetleri, gıda güvenliği, su ve sıhhi tesisat ve eğitim fırsatlarına erişim dahil Filistinlilerin mevcut haklarından yararlanmalarını engellemek için değil, aynı zamanda Filistinlilerin, bireyler ya da topluluklar olarak İsrail'deki, İşgal Altındaki Filistin Toprakları'ndaki ve

İsrail'in Filistinlilerin haklarını, özellikle de geri dönüş hakkını kullanmaları üzerinde denetim uyguladığı diğer durumlardaki Yahudi İsrailiilerle eşit bir statüye sahip olamamalarını sağlamak için birleşmektedir.

Filistinlilere yönelik ırksal ayrımcılık ve ayrıştırma, kasıtlı hükümet politikasının bir sonucudur. Filistinlilerin haklarının düzenli olarak ihlal edilmesi, suçların kazara tekrarlanması değil, kurumsallaşmış sistematik baskı ve tahakküm rejiminin bir parçasıdır.

İNSANLIĞA KARŞI İŞLENEN SUÇLAR

İsrail ve onun adına hareket eden kişiler, Filistinliler üzerinde bir tahakküm ve baskı sistemi kurma ve sürdürme sürecinde, sırasıyla Apartheid Sözleşmesi ve Roma Statüsü tarafından yasaklandığı şekilde sistematik olarak insanlık dışı ve zalimane eylemlerde bulundu.

Uluslararası Af Örgütü, özellikle zorla nakil, idari gözetim ve işkence, hukuka aykırı ölümler ve ciddi yaralamalar ile yukarıda açıklanan ayrımcı yasalar, politikalar ve uygulamalar sistemiyle ilişkili ve bu sistemi dayatan İsrail ve İşgal Altındaki Filistin Toprakları'ndaki Filistinli nüfusa karşı işlenen temel özgürlüklerin tanınmaması ya da zulüm gibi insanlık dışı ya da zalimane eylemleri inceledi. Uluslararası Af Örgütü, İsrail tarafından hem İsrail içinde hem de İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nda sürdürülen yasaklanmış eylem kalıplarının, Filistinli nüfusa yönelik sistematik ve yaygın bir saldırının parçası olduğunu ve bu saldırı bağlamında işlenen insanlık dışı ya da zalimane eylemlerin bu sistemi sürdürmek ve hem Apartheid Sözleşmesi hem de Roma Statüsü uyarınca insanlığa karşı işlenen apartheid suçunu teşkil etmek amacıyla işlenmiş olduğunu tespit etti.

ZORLA NAKİLLER

İsrail, İsrail ve İşgal Altındaki Filistin Toprakları'ndaki Filistinlileri küçük kuşatılmış yerleşim bölgelerine girmeye ya da bölgeyi tamamen terk etmeye zorlamak için sayısız yasa ve politika uyguluyor. İsrail'deki Necef'te, Doğu Kudüs'te ve Batı Şeria'nın tamamen İsrail denetimi altındaki C Bölgesi'nde, İsraili yetkililer Filistinli nüfusa karşı, inşaat ruhsatları olmaması nedeniyle, doğrudan geçim kaynaklarıyla bağlantılı yapılar da dahil olmak üzere, yaygın ve benzer ev ve mülk yıkım örnekleriyle sonuçlanan benzer planlama ve inşaat rejimleri uyguluyor. Bu bölgelerdeki topluluklara temel hizmetlerin sağlanmasını reddediyor ve İşgal Altındaki Filistin Toprakları örneğinde İsraili yerleşimcilerin şiddetli saldırılarına karşı hiçbir önlem almıyor. Bu politikalar bir bütün halinde Filistinlilere evlerini terk etmeleri için baskı yapmayı amaçlayan zorlayıcı bir ortam yaratıyor.

Filistinliler bir çıkmaz duruma kısıtlanmıştır. İsrail onlardan bir yapı inşa etmek ve hatta çadır kurmak için bile izin almalarını istiyor, ancak nadiren onlara izin veriyor. Sonuç olarak, Filistinliler barınmak ya da topluluklarını geliştirmek için izinsiz inşaat yapıyorlar. İsrail güçleri daha sonra yapıları izinsiz yapıldığı gerekçesiyle yıkıyor. Buna karşılık, İsrail yetkilileri, İsrail'de Yahudi şehirleri ya da İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nda İsrail yerleşimleri kurdukları yerlerde kalkınmayı teşvik eden planlarda yapılan değişikliklere serbestçe izin veriyor.

1948'den beri İsrail, yetkisi ve etkin denetimi altındaki tüm bölgelerde on binlerce Filistinlinin evini ve diğer mülklerini yıktı. Buna 1947-49 çatışmasından sonra İsrail olan bölgede 500'den fazla Filistin köyünün yıkılması da dahildir. Etkilenenler, hem İsrail hem de Filistin toplumundaki en yoksul ve en ötekileştirilmiş topluluklardan bazıları, genellikle barınma ve geçim kaynakları için aile ve insani yardım aktörlerine güvenmek zorunda bırakılan mülteciler ya da ülke içinde yerinden edilen kişilerdir.

İsrail'in Doğu Kudüs'teki binlerce Filistinlinin kalıcı ikamet statüsünü iptal etmesi de benzer şekilde zorla nakillerle sonuçlanmıştır.

Ayrıca, İsrail askeri operasyonlar sırasında kasıtlı olarak evleri yıkarak ve sivilleri yerinden ederek on binlerce Filistinliyi evsiz bıraktı ve yerinden etti. Kanıtlar, yıkımların çoğunun askeri zaruret gerekçesi olmadığını ve uluslararası insancıl hukuk ihlalleri anlamına geldiğini gösteriyor. Baskı ve tahakküm sistemi bağlamında ele alındığında, ihlaller bu apartheid sisteminin sürdürülmesine katkıda bulunuyor.

İsrail'in İsrail'deki ve İşgal Altındaki Filistin Toprakları'ndaki Filistinlilere karşı ayrımcı devlet politikaları, düzenlemeleri ve davranışları, hem Roma Statüsü hem de Apartheid Sözleşmesi uyarınca insanlığa karşı işlenen sınır dışı etme ya da zorla nakil suçunu içeriyor

İDARI GÖZALTI, İŞKENCE VE DİĞER TÜRDE KÖTÜ MUAMELE

1967'de Batı Şeria ve Gazze Şeridi'nin işgalinden bu yana, İsrail yetkilileri, suçlama ya da yargılama olmaksızın yenilenebilir gözaltı emirleriyle çocuklar da dahil olmak üzere binlerce Filistinliyi hapsedmek için idari gözaltı uygulamasını yaygın bir şekilde kullanıyor. İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nda askeri yargı sistemi bu emirleri, çocuklar dahil binlerce Filistinliyi aylarca ve bazen yıllarca hapsedmek için kullandı. İsrail, işgale karşı çıkan siyasi muhaliflere karşı düzenli olarak idari gözaltı uygulamasına başvuruyor. Buna karşılık, idari gözaltı, İsrail'in Yahudi vatandaşlarını gözaltına almak için nadiren kullanılıyor.

İdari gözaltı belirli durumlarda hukuka uygun olsa da, İsrail'in bunu Filistinlilere karşı sistematik olarak kullanması, bu uygulamanın olağanüstü ve seçici bir güvenlik önlemi olarak değil, Filistinlilere zulmetmek için kullanıldığını gösteriyor. Sonuç olarak, Uluslararası Af Örgütü, birçok idari tutukluyu, işgal politikalarına karşı çıkan görüşleri yüzünden ceza olarak tutuklanan düşünce mahkûmu olarak değerlendirmiştir.

Ayrıca, onlarca yıldır Şin Bet (İsrail Genel Güvenlik Servisi), İsrail Cezaevi Hizmetleri ve İsrail askeri güçleri; tutuklama, nakil ve sorgulama sırasında çocuklar da dahil olmak üzere Filistinli tutuklulara işkence ya da diğer türde kötü muamele uyguladı. İsrail Genel Güvenlik Servisi bilgi ve "itiraf" elde etmek için özellikle sert yöntemler kullanmaktadır. Filistinli tutuklular tarafından düzenli olarak bildirilen yöntemler arasında eziyetli kelepçeleme ve bağlama, stresli pozisyonlarda hareketsiz bırakma, uykudan mahrum bırakma, tehditler, cinsel taciz, uzun süreli hücre hapsi ve sözlü taciz yer alıyor.

İsrail mahkemeleri "zaruret" gerekçesini kabul ederek, Filistinlilerden işkence yoluyla elde edilen delilleri geçerli sayıyor. İsrail yetkililerinin Filistinlilerin işkenceye maruz kaldıklarına dair iddialarına yönelik hızlı, kapsamlı ve tarafsız soruşturmaları son derece nadirdir ve bu durum, devletin işkence suçunu fiilen onayladığını göstermektedir.

İsrail'in, Filistinlilere karşı, uluslararası hukukun temel kurallarını ve kati normlarını pervasızca ihlal ederek, keyfi tutuklama, idari gözaltı ve işkenceyi geniş çapta, yaygın ve sistematik olarak kullanması, devletin Filistin nüfusu üzerindeki tahakküm ve denetim politikasının bir parçasını oluşturuyor. Bunlar devletin Filistin halkına yönelik yaygın yanı sıra sistematik saldırısının bir parçasıdır ve Roma Statüsü ve Apartheid Sözleşmesi uyarınca insanlığa karşı "hapsetme ya da diğer türde [kişiyi] fiziksel özgürlüğünden ciddi şekilde yoksun bırakma" ve "işkence" suçları teşkil etmektedir.

HUKUKA AYKIRI ÖLDÜRME VE CİDDİ YARALAMALAR

İsrail güçleri, 1967'den bu yana İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nda çoğu zaman öldürmelerin sistematik, hukuka aykırı ve keyfi olduğunu ve neredeyse tamamen cezasız kaldığını düşündüren koşullar altında binlerce Filistinli sivil öldürdü ve yaraladı. Bu tür öldürmeler ve yaralamalar; protestoların bastırılması, gözaltı baskınları, seyahat ve dolaşım kısıtlamalarının uygulanması ve arama operasyonlarının yürütülmesi de dahil olmak üzere, İsrail kolluk kuvvetlerinin İşgal Altındaki Filistin Toprakları'ndaki faaliyetleri sırasında, silahlı çatışma bağlamı dışında işlendi.

Bazı durumlarda, İsrail güçlerinin protestolar sırasında kasıtlı olarak sağlık görevlilerini, gazetecileri ve insan hakları savunucularını hedef aldığı görülüyor.

Hukuka aykırı öldürmelere ilişkin çok sayıda kanıtı rağmen, Uluslararası Af Örgütü, 1987'den bu yana İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nda herhangi bir İsrail güvenlik gücü üyesinin bir Filistinlinin ölümüne kasten neden olmaktan mahkûm edildiği herhangi bir davadan haberdar değildir. Genel olarak, kovuşturmalar son derece nadir olmuştur. Mahkûmiyet meydana geldiğinde, askerler kasıtsız öldürme ya da daha hafif suçlardan hüküm giymişlerdir.

Ayrıca, İsrail'in ayrımcı politikalarına ve eylemlerine karşı protestolar bağlamı da dahil olmak üzere, öldürmelerin hukuka aykırı olduğunu gösteren koşullar altında, İsrail güçleri ve güvenlik görevlileri tekrarlayan bir biçimde Filistinli İsrail vatandaşlarını öldürmüştür.

Kolluk güçleri operasyonları sırasında Filistinlilere karşı aşırı güç kullanımı kalıpları, İsrail ordusunun "angajman kuralları" hakkında var olan bilgiler, yanı sıra İsraili yetkililerin bu tür operasyonları takiben özellikle protestolar sırasındaki açıklamaları, Filistinlilere yönelik planlı ve ısrarlı bir öldürme ya da sakatlama politikasını yansıtıyor. Bunlar, Roma Statüsü ve Apartheid Sözleşmesi uyarınca, insanlık dışı ve zalimane "cinayet" ve "kasten büyük ıstıraba ya da bedene ya da zihinsel ya da fiziksel sağlığa ciddi zarar vermeye neden olan benzer nitelikteki diğer insanlık dışı eylemler" ya da "bir ırksal grubun ya da grupların ciddi bedensel ya da zihinsel zarara uğratılması" ile tutarlıdır.

İSRAİL'İN APARTHEID REJİMİ - ÖZET

FİLİSTİNLİLERE YÖNELİK İRKSAL AYRIMCILIK VE İNSANLIĞA KARŞI İŞLENEN SUÇLAR

Uluslararası Af Örgütü

TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİN TANINMAMASI VE ZULÜM

İsrail'in vatandaşlık hakkını sistematik olarak reddetmesi ve ülkelerinden ayrılma ve ülkelere geri dönme hakkı da dahil olmak üzere dolaşım ve ikamet hakkı üzerindeki ciddi kısıtlamaları, uluslararası hukukta savunulabilir olanın ötesine geçiyor. İsrail'in kapsamlı uygulamaları, Filistinliler olarak ırksallaştırılmış kimlikleri temelinde ayrımcı bir şekilde Filistin nüfusunu hedef alıyor, Filistinlilerin İsrail ve İşgal Altındaki Filistin Toprakları'ndaki siyasal, sosyal, ekonomik ve kültürel hayata katılımlarını etkiliyor ve bir grup olarak tam gelişmelerini kasten engelliyor. Bu kısıtlamalar; düşünce ve ifade özgürlüğü, barışçıl toplanma ve örgütlenme özgürlüğü, geçim, çalışma, sağlık, gıda ve eğitim hakları da dahil olmak üzere bir dizi temel hak ve özgürlüğün kullanımını daha da zayıflatıyor.

İsrail yetkilileri ,yillarca süren kasıtlı ayrımcı ve dışlayıcı politikalar ve uygulamaya yansıyan resmi açıklamalar yoluyla Filistin halkının temel insan haklarını inkar ederek, insanlığa karşı şunlara benzer bir suç işlemiş ya da diğer zalimane bir eylem gerçekleştirmiştir: Roma Statüsü uyarınca "zulüm" ve Apartheid Sözleşmesi uyarınca "ırksal grup ya da grupların ülkenin siyasal, sosyal, ekonomik ve kültürel yaşamına katılmalarını ve [kendilerinin] tam gelişmesini engelleyen koşulların kasıtlı olarak yaratılmasını engelleyen", "temel insan haklarının tanınmaması".

GÜVENLİK GEREKÇELERİ VE BASKI VE TAHAKKÜM KURMA KASTI

İsrail, uluslararası hukuka göre kendi yetki sınırları dahilinde ve denetimi altında bulunan tüm kişileri şiddetten korumakla yükümlüdür. Uluslararası silahlı çatışma ve askeri işgal bağlamında, farklı gruplara farklı muamelenin, ayrımcılık yasağını ihlal etmeden yasal gerekçelere dayandığı durumlar olabilir. Meşru güvenlik kaygıları Filistinlilere farklı muamele yapılmasına izin verebilir; ancak güvenlikle ilgili politikalar uluslararası hukuka uygun olmalı ve haklara yönelik her türlü kısıtlamanın gerekli ve güvenlik tehdidiyle orantılı olmasını sağlamalıdır.

Bununla birlikte, Uluslararası Af Örgütü, İsrail yetkililerinin uzun bir süre boyunca Filistinlilere karşı kasıtlı olarak ayrımcılık yapan ve güvenlik ya da "savunma" açısından hiçbir makul temeli olmayan yollarla özellikle acımasız bir biçimde politikalar izlediğini göstermiştir. Örneğin, Filistinlilerin şiddet içeren ve ayrımcı bir şekilde el konulan topraklarına ve mülklerine erişiminin uzun süreli ve acımasızca ayrımcı bir şekilde reddedilmesinin hiçbir güvenlik gerekçesi yoktur. Filistinli İsrail vatandaşlarının, planlama ve barınmaya erişim konusundaki ayrımcı yasalar yoluyla ya da ırkçı yasaların otoritesi altında el konulan mülklerini ve evlerini talep etme haklarının tanınmaması yoluyla fiili bir şekilde ayrılmasının hiçbir güvenlik temeli yoktur. Benzer şekilde, Filistinli İsrail vatandaşlarının evlenme ve eşlerine ve çocuklarına oturma hakkı sağlamalarına yönelik keyfi ve ayrımcı müdahaleler, belirli bireylerin bir tehdit oluşturduğuna dair kanıt yokken, güvenlik temelinde haklı gösterilemez.

İsrail'in Batı Şeria ve Gazze Şeridi'ni işgali bağlamında, iyi niyetle yürütüldüğü takdirde uluslararası insancıl hukuk kapsamında insan haklarına yönelik belirli sınırlamalara izin verilebilir. Bununla birlikte, farklı muamelenin gerekçesi, Yahudi İsraililerin işgal altındaki topraklara yerleşmesine kadar uzanamaz. İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nda yıllar boyunca işlenen cinayetleri, planlı öldürmeleri, işkenceyi, sürgünleri ve nüfusların zorla naklini de kapsamaz.

Uluslararası Af Örgütü, İsrail'in güvenlik gerekçeleriyle meşrulaştırdığı diğer politikalarının tekrarlayan bir şekilde son derece orantısız ve ayrımcı bir biçimde uygulandığını ve bunun sonucunda Filistinlilerin insan haklarının toplu ve sistematik olarak ihlal edildiğini göstermiştir. Bunlar, İsrail'in Batı Şeria ve Gazze Şeridi'ndeki dolaşım özgürlüğüne yönelik kapsamlı, şiddetli ve uzun vadeli kısıtlamaları içerir.

SONUÇ VE TAVSİYELER

Uluslararası Af Örgütü tarafından tarif edilen yasa, politika ve uygulamaların toplamı, İsrail'in 1948'den beri Filistinlilerin hayatları üzerinde denetim uyguladığı her yerde Yahudi İsraililer tarafından ve onların yararına Filistin nüfusu üzerinde kurumsallaşmış bir baskı ve tahakküm rejimi —bir apartheid sistemi— kurduğunu ve sürdürdüğünü göstermektedir. Uluslararası Af Örgütü, İsrail Devleti'nin Filistinlileri "Yahudi olmayan" aşağı ırksal bir grup olarak gördüğü ve onlara böyle muamele ettiği sonucuna varmaktadır. Ayrıştırma; tamamı Filistinlilerin İsrail topraklarında ve İşgal Altındaki Filistin Toprakları içinde Yahudi İsraililere eşit haklar talep etmelerini ve bu haklara sahip olmalarını engellemeyi amaçlayan yasalar, politikalar ve

uygulamalar aracılığıyla sistematik ve üst düzeyde kurumsallaşmış bir şekilde yürütülmekte ve böylece Filistin halkına baskı ve tahakküm kurmayı amaçlamaktadır. Bu, İsrail ve İşgal Altındaki Filistin Toprakları dışında yaşayan Filistinli mültecilerin evlerine dönme haklarını (yadsıyarak) denetim altında tutan bir hukuk rejimiyle tamamlanmıştır.

Bu acımasız apartheid sisteminin ortadan kaldırılması, İsrail’de ve İşgal Altındaki Filistin Toprakları’nda yaşamayı sürdüren milyonlarca Filistinli ile komşu ülkelerdeki yerinden edilmiş, genellikle asıl evlerinin 100 km yakınında yaşayan Filistinli mültecilerin dönmesi için elzemdir. Böylece, ayrımcılığa uğramadan insan haklarından yararlanabilirler. Uluslararası Af Örgütü, diğer, daha spesifik tavsiyelerin yanı sıra, İsrail’i mevcut durumda Filistin halkına karşı uygulanan her türlü ayrımcılık, ayrıştırma ve baskı uygulamalarını sona erdirmeye ve ırksal, etnik ya da dini gerekçelerle ayrımcılık yapan tüm yasaları, yönetmelikleri, politikaları ve uygulamaları, nihai anlamda bunları uluslararası insan hakları hukuku ve standartlarına uygun olarak yürürlükten kaldırma ya da değiştirme amacı doğrultusunda gözden geçirmeye çağırıyor.

İsrail, uluslararası insan hakları hukuku ilkeleri doğrultusunda ve ayrımcılık yapmaksızın İsrail ve İşgal Altındaki Filistin Toprakları’ndaki tüm Filistinlilerin eşit ve eksiksiz insan haklarını tanımalı ve İşgal Altındaki Filistin Toprakları’nda yaşayan Filistinlilerin uluslararası insancıl hukuk kapsamındaki güvencelerine saygı gösterilmesini sağlamalıdır. Ayrıca Filistinli mültecilerin ve onların soyundan gelenlerin, kendilerinin ya da ailelerinin geçmişte İsrail’de ya da İşgal Altındaki Filistin Toprakları’nda yaşadıkları evlere dönme hakkını da tanımalıdır. İlaveten, İsrail, insan hakları ihlallerinin, insanlığa karşı işlenen suçların ve uluslararası insancıl hukukun ciddi ihlallerinin mağdurlarına —ve ailelerine— eksiksiz onarım sağlamalıdır. Bunlar, ırk temelli olarak edinilen tüm mülkler için iade ve tazminatı içermelidir.

Bu raporda belgelenen ihlallerin boyutu ve ciddiyeti, uluslararası toplumun İsrail-Filistin çatışmasına yaklaşımını acilen ve köklü bir şekilde değiştirmesi ve İsrail’in Filistin halkına karşı işlediği suçları tüm boyutlarıyla tanıması gerektiğini açıkça ortaya koymaktadır. Gerçekten de, yetmiş yıldan fazla bir süredir, uluslararası toplum, İsrail’in Filistinlileri mülksüzleştirme, ayrıştırma, denetim altında tutma, ezme ve onlar üzerinde tahakküm kurma konusunda bildiğini okumasına seyirci kaldı. Yıllar boyunca kabul edilen çok sayıda BM Güvenlik Konseyi kararı, İsrail’in uluslararası hukuku ihlal eden eylemleri için kalıplaşmış kınamaların dışında hiçbir tepkiyle karşılaşmadığı için uygulanmadı. Diğer yandan, İsrail’in işgal altındaki Batı Şeria ve Gazze Şeridi’ndeki Filistinlilere yönelik ihlallerini, yalnızca uluslararası insancıl hukuk çerçevesinde ve İsrail’de Filistinlilere karşı işlenen ihlallerden ayrı olarak ele almakta, çatışmanın temel nedenleriyle mücadele etmekte ve mağdurlar için hesap verebilirlik ve adalet sağlamakta başarısız oldu.

Uluslararası toplum, İsrail’i Filistin halkına yönelik sistematik ve yaygın ihlallerinden ve uluslararası hukuk kapsamındaki suçlarından sorumlu tutmak için herhangi bir anlamlı eylemde bulunmayarak, uluslararası hukuk düzeninin altını oymaya katkıda bulundu ve İsrail’i ceza almadan suç işlemeye devam etmesi yönünde cesaretlendirdi. Aslında bazı devletler, İsrail’e uluslararası hukuk uyarınca suç işlemek için silah, ekipman ve diğer araçları sağlayarak ve hesap verebilirlikten korumak için BM Güvenlik Konseyi de dahil olmak üzere ona diplomatik koruma sağlayarak İsrail’in ihlallerini bilfiil destekledi. Bunu yaparak Filistin halkını tamamen yüzüstü bıraktı ve sadece Filistinlilerin Yahudi İsraililere kıyasla daha az hakka ve daha aşağı statüye sahip insanlar olarak yaşadıkları deneyimi daha da vahim hale getirdi.

Uluslararası toplum, nihai olarak değişim ancak İsrail’in içinden gelebilecekken, İsrail’i apartheid sistemini ortadan kaldırmaya zorlamak için somut adımlar atabilir. İnsanlığa karşı işlenen apartheid suçu; eyleme katılan bireyler, örgüt üyeleri ve devlet temsilcileri için geçerli olan bireysel uluslararası cezai sorumluluğu varsayar. Bu nedenle, bizzat İsrail, Filistin yetkilileri, uluslararası toplum ve Uluslararası Ceza Mahkemesi (UCM) uluslararası hukuk kapsamındaki apartheid suçunun işlenmesini soruşturmalıdır.

Tüm devletler, suç işlediğinden makul ölçüde şüphelenilen tüm kişiler üzerinde evrensel yargı yetkisini kullanabilirken, Apartheid Sözleşmesi’ne taraf olan devletlerin, apartheid suçundan sorumlu kişileri kovuşturma, yargılama ve cezalandırma dahil olmak üzere bunu yapma yükümlülüğü vardır. Bu, devletlerin, kendi topraklarında ya da denetimleri altında bulunan bir kişinin makul bir şekilde cezai sorumluluğundan şüphelenildiğine dair makul kanıtlar sunulduğunda hızlı, etkili ve tarafsız ceza soruşturmaları yürütmesi ya da şüphelileri bunu yapacak başka bir yargı yetkisine iade etmesi gerektiği anlamına gelir.

UCM Savcısının “Filistin’deki Durum” a yönelik bir ön incelemenin başladığını duyurmasından yaklaşık altı yıl sonra, Şubat 2021’de, Ön Yargılama Dairesi, 13 Haziran 2014’ten bu yana İşgal Altındaki Filistin Toprakları’nda işlenen suçların soruşturulmasının önünü açarak, “Mahkemenin Filistin’deki Durum’a ilişkin bölgesel yargı yetkisinin İsrail tarafından 1967’den beri işgal edilen toprakları da, yani Doğu Kudüs dahil olmak üzere Gazze ve Batı Şeria’yı da kapsadığı” sonucuna vardı. 3 Mart 2021’de Savcı, UCM Savcılığının İşgal Altındaki Filistin Toprakları’nda işlenen Roma Statüsü kapsamındaki suçlarla ilgili soruşturma başlatacağını duyurdu. Bu nedenle Uluslararası Af Örgütü, UCM Savcılığını, mevcut resmi soruşturması kapsamında insanlığa karşı işlenen apartheid suçunun uygulanabilirliğini değerlendirmeye çağırıyor.

İSRAİL’İN APARTHEID REJİMİ - ÖZET

FİLİSTİNLİLERE YÖNELİK İRKSAL AYRIMCILIK VE İNSANLIĞA KARŞI İŞLENEN SUÇLAR

Uluslararası Af Örgütü

UCM, İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nda işlenen Roma Statüsü kapsamındaki suçlar üzerinde yargı yetkisine sahip olduğunu kabul ederken, İsrail'in kendi içinde işlenen suçlar üzerinde yargı yetkisine sahip değildir. Bu nedenle BM Güvenlik Konseyi, İsrail ve İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nda insanlığa karşı işlenen apartheid suçunun ve uluslararası hukuk kapsamındaki diğer suçların faillerinin ya tüm vazifeyi UCM'ye havale ederek ya da fail olduğu iddia edilen kişileri yargılamak için uluslararası bir mahkeme kurarak adalete teslim edilmesini sağlamalıdır. BM Güvenlik Konseyi ayrıca, apartheid suçunun işlenmesinde en sıklıkla işaret edilen İsrail yetkililerine karşı mal varlıklarının dondurulması gibi planlı yaptırımlar ve İsrail'e kapsamlı bir silah ambargosu uygulamalıdır.

Aynı zamanda, BM Genel Kurulu, İsrail ve İşgal Altındaki Filistin Toprakları dahil olmak üzere, ciddi insan hakları ihlallerinin ve insanlığa karşı apartheid suçunun işlendiği tüm durumlara odaklanacak şekilde, ilk olarak Kasım 1962'de kurulan Apartheid'a Karşı Özel Komite'yi yeniden kurmalı ve bu baskı ve tahakküm sistemlerini ortadan kaldırmak için sorumlulara baskı uygulamalıdır.

Tüm hükümet ve bölgesel aktörler, özellikle ABD, Avrupa Birliği ve üye devletleri ve Birleşik Krallık gibi İsrail ile yakın diplomatik ilişkilere sahip olanlar ve aynı zamanda —bazı Arap ve Afrika ülkeleri gibi— bağlarını güçlendirme sürecinde olan devletler, apartheid sistemini desteklemekten kaçınmalı ya da böyle bir rejimin sürdürülmesi için yardım ya da destekte bulunmamalı ve bu hukuksuz duruma son vermek için işbirliği yapmalıdır. İlk adım olarak, İsrail'in apartheid suçunu ve diğer uluslararası suçları işlediğini kabul etmeli ve İsrail makamlarının bu raporda özetlenen tavsiyeleri uygulamasını sağlamak için tüm siyasi ve diplomatik araçları kullanmalı ve bunların sistemin korunmasına katkıda bulunmamalarını sağlamak için İsrail'le her türlü işbirliğini ve faaliyeti gözden geçirmelidir. Uluslararası Af Örgütü ayrıca, eğitim ve diğer askeri ve güvenlik yardımlarının sağlanması da dahil olmak üzere tüm silahların, mühimmatın ve diğer askeri ve güvenlik ekipmanının doğrudan ve dolaylı tedarikini, satışını ya da transferini derhal askıya alma konusunda devletlere uzun süredir devam eden çağrısını yineliyor. Son olarak, devletlere İsrail yerleşimlerinden gelen ürünlere yasak koyma ve bunu uygulama çağrısında bulunuyor.

Filistin yetkilileri de özellikle güvenlik koordinasyonu yoluyla İsrail ile her türlü anlaşmanın İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nda Filistinlilere karşı apartheid sisteminin sürdürülmesine katkıda bulunmamasını sağlamalı ve İsrail'in apartheid rejiminin İşgal Altındaki Filistin Toprakları'ndaki Filistin nüfusu üzerindeki ayrımcı etkilerini, ilgili uluslararası mahkemelere ve diğer organlara bu tür bir etkiye dair kanıt sağlamak üzere gerektiği gibi ve uluslararası standartlara uygun olarak belgelemelidir.

İşletmelerin de İsrail'deki ve İşgal Altındaki Filistin Toprakları'ndaki faaliyetlerini değerlendirme ve apartheid sistemine katkıda bulunmaktan ya da bu sistemden yararlanmaktan kaçınma ve bu tür etkiler ortaya çıktığında bunları değerlendirme ve engellenemiyorsa ilgili faaliyetleri durdurma sorumluluğu vardır. Son olarak, ulusal ve uluslararası insani yardım ve kalkınma örgütleri, bağışçılarla savunuculuk yapmak da dahil olmak üzere İsrail ve İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nda Filistinlilere karşı yasa, politika ve uygulamalarda ayrımcılığı ve ayrıştırmayı sona erdirmek için İsrail hükümetiyle hem kamu hem de özel olarak savunuculuğunu artırmalı ve Filistinliler için oluşturulan tüm proje ve yardımların, Filistinlilere yönelik ayrımcılığı ve ayrıştırmayı tahkim etmeyecek, desteklemeyecek ya da sürdürmeyecek şekilde uygulandığından emin olmak için titiz ve sürekli değerlendirmeler yapmalıdır.

**ULUSLARARASI AF ÖRGÜTÜ
KÜRESEL BİR İNSAN HAKLARI
HAREKETİDİR. BİRİSİNE
ADALETSİZLİK YAPILDIĞINDA
BU HEPİMİZİ İLGİLENDİRİR.**

BİZE ULAŞIN

info@amnesty.org.tr

+90 212 361 62 17-18

BİZE KATILIN

www.facebook.com/uluslararasiaforganizasyonu

@Aforgutu

İSRAİL'İN APARTHEID REJİMİ

FİLİSTİNLİLERE YÖNELİK İRKSAL AYRIMCILIK VE İNSANLIĞA KARŞI İŞLENEN SUÇLAR (ÖZET)

İsrail, 1948'de kurulduğundan bu yana Yahudilerden oluşan bir demografik çoğunluk sağlama ve bunu sürdürme politikasının yanı sıra toprakların ve kaynakların kontrolünü Yahudi İsraililerin yararına en üst düzeye çıkarma politikası izliyor. Bununla birlikte, Filistinlilerin haklarını kısıtlıyor ve Filistinli mültecilerin evlerine dönmesini engelliyor. 1967'de, İsrail, bu politikayı Batı Şeria ve Gazze'yi de kapsayacak şekilde genişletti.

Uluslararası Af Örgütü, İsrail'in Filistinliler üzerinde bir baskı ve tahakküm sistemi kurma ve bu sistemi sürekli kılma kastını inceledi ve bu sistemin bölgesel parçalama, ayrıştırma ve denetim altında tutma, Filistinlilerin arazilerine ve mülklerine el koyma ve ekonomik ve sosyal haklarını tanımamayı içeren temel unsurlarını değerlendirdi. Uluslararası Af Örgütü bu sistemin apartheid kapsamına girdiğini saptadı. Ayrıca, İsrail'in Filistinlilere karşı zorla yerinden etme, idari gözaltı ve işkence, hukuka aykırı öldürme, temel hak ve özgürlüklerinden yoksun bırakma ve zulüm dahil olmak üzere hukuka aykırı fiiller işlediğini belgeledi. Uluslararası Af Örgütü, bu fiillerin Filistin halkına yönelik sistematik ve yaygın saldırıların bir parçası olduğu ve insanlığa karşı işlenen apartheid suçu teşkil ettiği sonucuna ulaştı.

İsrail bu sistemi ortadan kaldırmalı ve uluslararası toplum, İsrail üzerinde bu yönde bir baskı oluşturmalıdır. Apartheid sistemini sürdürme kastıyla işlenen suçlardan hesap sorulmasında yetkili olan tüm taraflar bu suçları soruşturmalıdır.